

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն.....	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն.....	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն.....	5

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր.....	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ.....	22
5. Սեզոնականության վերաբերյալ տեղեկատվություն.....	23
6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	25
7. Առևտրային արժեթղթեր.....	26
8. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ.....	26
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	28
10. Ներդրումային արժեթղթեր	38
11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	40
12. Ոչ նյութական ակտիվներ.....	42
13. Բռնագանձված ակտիվներ	42
14. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ	43
15. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ.....	44
16. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	44
17. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	45
18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	45
19. Հարկում	46
20. Այլ փոխառու միջոցներ.....	47
21. Ստորադաս փոխառություններ	47
22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ.....	47
23. Կապիտալ	49
24. Զուտ տոկոսային եկամուտ	51
25. Կարկային կորուստների գծով ծախս	51
26. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ.....	52
27. Զուտ առևտրային եկամուտ	52
28. Այլ եկամուտ	53
29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր	53
30. Ռիսկերի կառավարում	54
31. Իրական արժեքի չափում	68
32. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ	72
33. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	73
34. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	74
35. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	76
36. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն.....	78
37. Կապիտալի համարժեքություն.....	78



**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ և Կանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կոնվերս Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության և իր դուստր ընկերության (միասին՝ «Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀԷՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և համախմբված հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:



Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցերը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների էականության, այնպես էլ ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի ակնկալվող արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը մեծապես կախված է նախնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի զգալի աճի առկայության գնահատումից: Այդ գնահատումը էապես կախված է վարկառուի ժամկետանց օրերի ցուցանիշից (ներառյալ այլ ֆինանսական հաստատություններում ժամկետանց օրերը) և վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումից:

Արժեզրկված էական ֆինանսական ակտիվների համար անհատական հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը պահանջում է հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա դրամական հոսքերի գնահատում:

2020թ.-ին COVID-19-ի ազդեցության պատճառով ղեկավարությունը վերանայել է ԱՎԿ գնահատման մեթոդները և մակրոտնտեսական ցուցանիշները խմբի՝ հաճախորդներին տրված վարկերի և

Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ որոշելու համար կիրառված վարկային ռիսկի մոդելների և ենթադրությունների վերլուծություն, ներառյալ՝ COVID-19-ի ազդեցության պատճառով մոդելների վերանայումները նախորդ ժամանակաշրջանի համեմատությամբ.
- Խմբի՝ վարկային ռիսկի էական աճը բացահայտելու նկատմամբ ներքին հսկողության միջոցների թեստավորում,
- Հաճախորդներին տրված էական արժեզրկված վարկերի և փոխառություններ գծով ԱՎԿ-ի թեստավորում՝ անհատական հիմունքով:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական ելակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ վերանայված մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները: Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են՝ վարկերի ժամկետանց օրերը, հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը և արժեզրկված վարկերի մնացորդների փոփոխությունը սկզբնական ճանաչման ամսաթվից մինչև դեֆոլտի ամսաթիվը: Մենք նաև թեստավորել ենք վարկային ռիսկի էական աճի բացահայտման գործընթացում առանցքային հսկողության միջոցների նախագծման և գործարկման արդյունավետությունը և գնահատել ենք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկի էական աճը որոշելու համար ղեկավարության կողմից ընտրված չափանիշների կիրառման հետևողականությունը:



Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

Աուդիտի առանցքային հարց

փոխառությունների պորտֆելի վրա:

Սողելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Սա կարող է նշանակալի ազդեցություն ունենալ խմբի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ» և Ծանոթագրություն 30-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում

Արժեզրկված էական վարկերի գծով մենք թեստավորել ենք հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից և այլ աղբյուրներից ապագա գնահատված դրամական հոսքերի հաշվարկները:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր խմբի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բացահայտումների նկատմամբ:

Խմբի 2020թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Խմբի 2020թ. տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Խմբի 2020թ. տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:



Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել խմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:



Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադարձնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, սպառնալիքների վերացմանը անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում և, հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս աուդիտի առաջադրանքի պատասխանատվություն էրիկ Հայրապետյանն է:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

30 ապրիլի, 2021թ.

Էրիկ Հայրապետյան



**Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն
2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

(հազար ՀՀ դրամ)

		2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-րդ դրությամբ
Ակտիվներ	Ծան.		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	33,344,488	43,540,737
Առևտրային արժեթղթեր	7	879,049	646,487
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	16,944,326	20,549,255
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	16	3,651	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9	229,595,621	226,444,991
Ներդրումային արժեթղթեր	10	35,548,382	20,326,218
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	10	3,182,001	-
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	11	8,605,113	9,479,389
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	330,808	337,260
Բռնագանձված ակտիվներ	13	1,693,043	2,023,928
Ընթացիկ ակտիվներ շահութահարկի գծով	19	216,837	-
Այլ ակտիվներ	14	2,093,595	2,280,260
Ընդամենը ակտիվներ		332,436,914	325,628,525
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	15	6,649,304	6,913,474
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	16	45,315	24,488
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17	227,973,075	222,172,144
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18	21,527,117	19,920,288
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	19	-	644,892
Հետաձգված պարտավորություններ շահութահարկի գծով	19	915,029	947,921
Այլ փոխառու միջոցներ	20	23,518,467	21,177,406
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	36	1,761,890	2,066,563
Ստորադաս փոխառություններ	21	366,607	5,806,646
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունների գծով պահուստ	22	230,632	53,620
Այլ պարտավորություններ	14	1,133,431	1,659,775
Ընդամենը պարտավորություններ		284,120,867	281,387,217
Կապիտալ	23		
Կանոնադրական կապիտալ		19,947,633	16,416,633
Էմիսիոն եկամուտ		63,233	63,233
Գլխավոր պահուստ		3,627,805	2,798,799
Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ		3,360,688	3,487,892
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		(328,381)	789,418
Զբաղիված շահույթ		21,645,069	20,685,333
Ընդամենը կապիտալ		48,316,047	44,241,308
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ		332,436,914	325,628,525

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Արթուր Հակոբյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն, տնօրինության նախագահ

Դավիթ Ազատյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն**2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար***(հազար ՀՀ դրամ)*

	<i>Ծան.</i>	<i>2020թ.</i>	<i>2019թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	24	25,442,255	23,965,984
Այլ տոկոսային եկամուտ	24	161,705	127,397
Տոկոսային ծախս	24	(11,573,832)	(11,140,589)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	24	14,030,128	12,952,792
Վարկային կորուստների գծով ծախս	25	(6,112,748)	(1,204,198)
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով ծախսից հետո		7,917,380	11,748,594
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	26	3,102,283	3,194,074
Միջնորդավճարների գծով ծախս	26	(1,332,674)	(1,020,933)
Զուտ առևտրային եկամուտ	27	1,112,370	1,093,450
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ օգուտ		236,093	65,291
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերից զուտ օգուտ		730,554	597,430
Այլ եկամուտ	28	1,185,359	1,250,732
Ոչ տոկոսային եկամուտ		5,033,985	5,180,044
Անձնակազմի գծով ծախսեր	29	(5,038,376)	(5,540,998)
Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	11	(1,185,548)	(1,099,011)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	12	(58,378)	(74,203)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր	29	(3,358,962)	(3,253,254)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(9,641,264)	(9,967,466)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		3,310,101	6,961,172
Շահութահարկի գծով ծախս	19	(530,897)	(1,509,035)
Հաշվետու տարվա շահույթ		2,779,204	5,452,137

Ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն
2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2020թ.	2019թ.
Հաշվետու տարվա շահույթ		2,779,204	5,452,137
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		–	678,391
Շահութահարկի ազդեցություն	19	–	(122,110)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային գործիքների գծով օգուտ		–	117,487
Շահութահարկի ազդեցություն	19	–	(23,497)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		–	650,271
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ</i>			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով չիրացված (վնաս)/օգուտ		(658,947)	747,964
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(730,554)	(597,436)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		26,332	(205,430)
Շահութահարկի ազդեցություն	19	245,370	9,882
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ վնաս		(1,117,799)	(45,020)
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ հարկումից հետո		(1,117,799)	605,251
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		1,661,405	6,057,388

Ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական
հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

			Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ					
			Հոդի և շենքերի վերագնահատումից աճ					
Ծան.	Կանոնադրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հոդի և շենքերի վերագնահատման պահուստ	Հոդի և շենքերի վերագնահատումից աճ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ	
Մնացորդն առ 2019թ. հունվարի 1	16,416,633	63,233	1,898,319	1,651,410	3,057,881	15,946,825	39,034,301	
Հատկացումներ գլխավոր պահուստին	–	–	900,480	–	–	(900,480)	–	
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	–	–	–	–	–	(850,381)	(850,381)	
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	–	–	900,480	–	–	(1,750,861)	(850,381)	
Հաշվետու տարվա շահույթ	–	–	–	–	–	5,452,137	5,452,137	
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ	–	–	–	48,970	556,281	–	605,251	
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	–	–	–	48,970	556,281	5,452,137	6,057,388	
Կուտակված վերագնահատման պահուստի տեղափոխում՝ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային գործիքների վաճառքի արդյունքում	–	–	–	(910,962)	–	910,962	–	
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	–	–	–	–	(126,270)	126,270	–	
Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,416,633	63,233	2,798,799	789,418	3,487,892	20,685,333	44,241,308	
Մնացորդն առ 2020թ. հունվարի 1	16,416,633	63,233	2,798,799	789,418	3,487,892	20,685,333	44,241,308	
Կանոնադրական կապիտալի թողարկում	3,531,000	–	–	–	–	(1,117,666)	2,413,334	23
Հատկացումներ գլխավոր պահուստին	–	–	829,006	–	–	(829,006)	–	
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	3,531,000	–	829,006	–	–	(1,946,672)	2,413,334	
Հաշվետու տարվա շահույթ	–	–	–	–	–	2,779,204	2,779,204	
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ	–	–	–	(1,117,799)	–	–	(1,117,799)	
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	–	–	–	(1,117,799)	–	2,779,204	1,661,405	
Վերագնահատման պահուստի ամորտիզացիա	–	–	–	–	(127,204)	127,204	–	
Մնացորդը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	19,947,633	63,233	3,627,805	(328,381)	3,360,688	21,645,069	48,316,047	

Ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն
2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2020թ.	2019թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		23,777,411	23,760,455
Վճարված տոկոսներ		(11,853,217)	(10,856,291)
Ստացված միջնորդավճարներ		3,102,283	3,194,074
Վճարված միջնորդավճարներ		(1,332,674)	(1,020,933)
Ջուտ առևտրային եկամուտ		1,135,924	1,288,369
Ստացված այլ եկամուտ		922,485	823,570
Աշխատակազմին վճարված գումարներ		(5,316,296)	(5,442,652)
Վարչական և այլ գործառնական ծախսեր		(3,562,296)	(3,294,349)
Դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		6,873,620	8,452,243
Գործառնական ակտիվների զուտ (ավելացում)/նվազում			
Առևտրային արժեթղթեր		(271,238)	579,843
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		4,658,230	(6,349,407)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ		6,092,522	(33,296,592)
Բռնագանձված ակտիվներ		658,557	837,103
Այլ ակտիվներ		402,785	517,517
Գործառնական պարտավորությունների զուտ ավելացում/(նվազում)			
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ		(1,701,817)	(7,095,225)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		(7,560,121)	35,646,857
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ		13,226	(68,932)
Այլ պարտավորություններ		(34,979)	112,256
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում մինչև շահութահարկը		9,130,785	(664,337)
Վճարված շահութահարկ		(1,180,148)	(1,189,610)
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում		7,950,637	(1,853,947)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերումներ		(30,222,401)	(9,391,046)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից և մարումից մուտքեր		11,593,708	16,326,197
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(288,356)	(844,263)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		(5,146)	50,337
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(51,926)	(115,132)
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված ներդրումային գործունեությունից / (օգտագործված ներդրումային գործունեությունում)		(18,974,121)	6,026,093
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Կանոնադրական կապիտալի թողարկումից մուտքեր	23	2,413,334	–
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	36	–	14,211,537
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	36	–	(10,818,447)
Այլ փոխառու միջոցներից մուտքեր	36	4,985,907	8,141,849
Այլ փոխառու միջոցների մարում	36	(2,887,004)	(2,701,526)
Ստորադաս փոխառությունների մարում	36	(5,599,452)	–
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	36	(346,644)	(317,280)
Վճարված շահաբաժիններ		–	(850,381)
Ջուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ֆինանսավորման գործունեությունից		(1,433,859)	7,665,752
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		(12,457,343)	11,837,898
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		43,540,737	40,470,858
Արտարժույթով պարտադիր պահուստի վերադասակարգման ազդեցությունը	6	–	(8,811,998)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		2,261,369	40,637
Ակնկալվող վարկային կորուստների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(275)	3,342
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	6	33,344,488	43,540,737

Ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

«Կոնվերս Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հանդիսանում է խմբի մայր կազմակերպությունը: Այն հիմնվել է 1994թ. որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Բանկը գործում է 1994թ. նոյեմբերի 28-ին ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից թողարկված ընդհանուր բանկային արտոնագրի շրջանակներում և իր գործունեությունն իրականացնում է N 57 արտոնագրային համարով:

Բանկը բնակչությունից ընդունում է ավանդներ և տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ ՀՀ տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ, ինչպես նաև իր հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը և իր 35 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում և տարբեր մարզերում:

2020 թվականի 31-ի դեկտեմբերի դրությամբ, Բանկի աշխատակիցների քանակը 743 է, իսկ դուստր կազմակերպությանը՝ 25:

«Կոնվերս Ինկասացիա»-ն հիմնադրվել է 2000թ. ապրիլի 20-ին որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն ՀՀ օրենսդրության համաձայն: Ընկերության հիմնական գործունեությունն է դրամական միջոցների, դրանց համարժեքների և այլ ակտիվների տեղափոխումը: Ընկերությունը հանդիսանում է Բանկի դուստր ընկերությունը և ներառվել է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
Բաժնետեր		
«Ընդվանտ Գլոբալ Ինվեստմենտ» ՍՊԸ	72.89	80.94
ՀայՓոստ Թրասթ Մենեջմենթ ԲԻ.ՎԻ.	22.11	14.06
Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին	5.00	5.00
Ընդամենը	100.0	100.0

Խմբի վերջնական վերահսկող անձը արգենտինացի գործարար Է. Էռնեսկյանն է:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

2020 թ. Հայաստանի ՀՆԱ-ն նվազել է 7.6%-ով: 2020թ. խումբը աշխատել է ցածր տնտեսական ակտիվության պայմաններում՝ կորոնավիրուսային համավարակի բռնկման և Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական հակամարտության սրման պատճառով: Տնտեսական և քաղաքական հեռանկարի հետ կապված անորոշության պայմաններում, հայկական դրամը արժեզրկվեց ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ՝ սկսած 2020 թվականի նոյեմբերից՝ տարեվերջին հանգեցնելով 12-ամսյա գնաճի ավելացմանը մինչև 3.7%, ինչն իր հերթին հանգեցրեց ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տարեվերջին վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի 1.0 տոկոսային կետով բարձրացմանը:

Խմբի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ հանգամանքներում ձեռնարկվում են համապատասխան միջոցառումներ խմբի կայունությունն ապահովելու նպատակով:

2. Պատրաստման հիմունքներ**COVID-19 համավարակի ազդեցությունը**

2020թ. COVID-19 համավարակի արագ տարածման պատճառով բազմաթիվ կառավարություններ, այդ թվում՝ ՀՀ կառավարությունը, վարակի բռնկման դեմ պայքարի տարբեր միջոցներ են ձեռնարկել՝ ներառյալ ճանապարհորդության սահմանափակումները, կարանտինի կիրառում, գործարար և այլ օբյեկտների փակում և որոշ շրջանների արգելափակում: Այդ միջոցառումները ազդել են մատակարարման համաշխարհային շղթայի, ապրանքների և ծառայությունների պահանջարկի, ինչպես նաև գործարար ակտիվության ծավալների վրա: Ակնկալվում է, որ համավարակն ինքնին, ինչպես նաև դրա հետ կապված հանրային առողջապահական և սոցիալական միջոցառումները, կարող են ազդել արդյունաբերության լայն շրջանակի սուբյեկտների գործարար գործունեության վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)**COVID-19 համավարակի ազդեցությունը (շարունակություն)**

ՀՀ Կառավարության կողմից ձեռնարկվել են աջակցության միջոցառումներ՝ COVID-19 համավարակի հետևանքով տնտեսական ցուցանիշների զգալի անկումից խուսափելու նպատակով: Ի թիվս այլ միջոցառումների, այս միջոցառումները ներառում են տուժած ոլորտներում գործունեություն իրականացնող կազմակերպություններին և տուժած ֆիզիկական անձանց արտոնյալ պայմաններով վարկերի տրամադրում, վարկային արձակուրդների տրամադրում և որոշ նորմատիվային սահմանափակումների մեղմացում, որոնք նպատակ ունեն աջակցել ֆինանսական հատվածին և վերջինիս ունակությանը ռեսուրսներ տրամադրելու և հաճախորդներին օգնելու խուսափել COVID-19 համավարակի հաղթահարման սահմանափակումներով պայմանավորված իրացվելիության խնդիրներից:

Խումբը շարունակաբար գնահատում է համավարակի և փոփոխվող տնտեսական պայմանների ազդեցությունը իր գործունեության, ֆինանսական դրության և ֆինանսական արդյունքների վրա:

Գնահատման անորոշություններ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հասանելի տեղեկատվության հիման վրա, Խումբը ապագայում սպասվող դրամական հոսքերի վերագնահատումները արտացոլել է ակնկալվող վարկային կորուստների (Ծանոթագրություն 9) և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների գնահատումներում (Ծանոթագրություն 31):

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԿ»):

Զափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի:

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը: Բանկի և իր դուստր ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության պահանջներին համապատասխան: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Խմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ձգձգվել և վերադասակարգվել են ՀՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, որը ՀՀ սահմաններից դուրս փոխարկելի չէ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր**Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները**

Խումբը վաղաժամ կիրառել է ՀՀՄՍ 16-ի՝ «COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության վճարների զիջումներ» փոփոխությունը, համաձայն որի վարձակալը կարող է չվերլուծել, թե արդյոք կորոնավիրուսային համավարակով պայմանավորված վարձավճարի զիջումը վարձակալության պայմանագրի վերափոխում է, թե՛ ոչ: Խումբը չի կիրառել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը թողարկվել է, սակայն դեռևս ուժի մեջ չի մտել:

Խումբը նաև կիրառել է ստանդարտների որոշ փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտել 2020թ. հունվարի 1-ից, բայց Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Փոփոխություններ ֆՀՄՍ 3-ում՝ Բիզնեսի սահմանում

ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ բիզնես համարվելու համար գործունեությունների և ակտիվների փոխկապակցված ամբողջությունը պետք է առնվազն ներառի ելակետային տվյալներ և բովանդակային գործընթացներ, որոնք միասին նշանակալիորեն կնպաստեն արդյունք ստեղծելու ունակությանը: Ավելին, այն սահմանում է, որ բիզնեսը կարող է գոյություն ունենալ առանց ներառելու բոլոր ելակետային տվյալները և գործընթացները, որոնք անհրաժեշտ են արդյունք ստեղծելու համար: Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, բայց կարող են ազդել ապագա ժամանակահատվածների վրա, եթե խումբը ձեռք բերի որևէ բիզնեսի միավորում:

Փոփոխություններ ֆՀՄՍ 7, ֆՀՄՍ 9 և ՀՀՄՍ 39 ստանդարտներում՝ Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխում

ՖՀՄՍ 9 և ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչումը և չափումը»-ի փոփոխությունները նախատեսում են մի շարք մեղմացումներ, որոնք կիրառելի են հեջավորման բոլոր փոխարաբերությունների համար, որոնց վրա տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխումն ուղղակի ազդեցություն ունի: Բարեփոխումն ազդում է հեջավորման փոխարաբերությունների վրա, եթե այն առաջացնում է անորոշություն հեջավորված հոդվածի կամ հեջավորման գործիքի՝ ուղենիշի վրա հիմնված դրամական հոսքերի ժամկետների կամ գումարի վերաբերյալ: Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ խումբը չունի տոկոսադրույքի հեջավորման որևէ փոխարաբերություն:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՀՀՄՍ 8-ում՝ «Էականության» սահմանում

Փոփոխությունները ապահովում են էականության նոր սահմանում, որը նշում է, որ «Տեղեկատվությունը էական է, եթե խելամտորեն ակնկալվում է, որ դրա բացթողումը, սխալ ներկայացումը կամ խեղաթյուրումը կարող է ազդել հիմնական օգտագործողների՝ հաշվետու կազմակերպության մասին ֆինանսական տեղեկատվություն տրամադրող ընդհանուր նշանակության ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող որոշումների վրա»:

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ էականությունը կախված կլինի ֆինանսական հաշվետվությունների համատեքստում տեղեկատվության էությունից կամ ծավալից՝ առանձին վերցրած, կամ այլ տեղեկատվության հետ համատեք: Տեղեկատվության սխալ ներկայացումը էական է, եթե խելամտորեն ակնկալվում է, որ այն կարող է ազդել հիմնական օգտագործողների որոշումների վրա: Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, և որևէ ապագա ազդեցություն խմբի համար չի ակնկալվում:

Փոփոխություններ «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքներ»-ում՝ թողարկված 2018թ. մարտի 29-ին

Հայեցակարգային հիմունքները ստանդարտ չէ, և դրանում ներառված ոչ մի հիմունք չի կարող գերակայել որևէ ստանդարտում ներառված հասկացությունների կամ պահանջների նկատմամբ: Հայեցակարգային հիմունքների նպատակն է ստանդարտների մշակման գործում աջակցել ՀՀՄՍ-ին, օգնել պատրաստողներին՝ մշակելու հաշվապահական հաշվառման հետևողական քաղաքականություններ, երբ առկա չեն կիրառելի ստանդարտներ, և աջակցել բոլոր կողմերին հասկանալու և մեկնաբանելու ստանդարտները:

Վերանայված Հայեցակարգային հիմունքները ներառում են նոր հասկացություններ, ակտիվների և պարտավորությունների թարմացված սահմանումներ ու ճանաչման չափանիշներ, և պարզաբանում է որոշ կարևոր հասկացություններ: Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Համախմբման հիմունքներ

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ձգձգվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու ամսաթիվ է հանդիսանում դեկտեմբերի 31-ը:

Ձեռքբերման ժամանակ դուստր ընկերության ակտիվները, պարտավորությունները և պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռքբերման պահին գոյություն ունեցող իրական արժեքով: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած գերազանցող մաս ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Որոշելի գուտ ակտիվների նկատմամբ ձեռքբերման գնի ցանկացած պակաս մասը (այսինքն՝ ձեռքբերման գեղչում) կրեդիտագրվում է ձեռքբերման ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Իրական արժեքի չափում**

Խումբն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պահվող ֆինանսական գործիքները չափում է իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կատարվող շուկայի մասնակիցների միջև՝ սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում, կամ
- ▶ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում՝ տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Խումբը պետք է հասանելիություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Խումբն օգտագործում է գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնց համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնին հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնին հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը: Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից:

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշված գներ (չձգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Խումբը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից)՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ***Սկզբնական ճանաչում******Ճանաչման ամսաթիվ***

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքները ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով: Կանոնավոր են համարվում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)***Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման տեսակներ*

Խուճբն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով.

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Խուճբն իր ածանցյալ և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Խուճբն կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի վարկային պարտավորություններից և ֆինանսական երաշխիքներից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, երբ դրանք պահվում են վաճառքի համար, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով հաշվառում:

Պահանջների բանկերի նկատմամբ, հաճախորդներին տրված վարկեր, ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Խուճբն չափում է վարկային կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները, հաճախորդներին տրված վարկերը և այլ ֆինանսական ներդրումները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խուճբն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որոշեցրած մեթոդները:

Խմբի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելների մակարդակով, և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնեսի կառավարիչների փոխհատուցման եղանակները (օրինակ՝ փոխհատուցումը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքների կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Խմբի գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են ողջամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Խմբի սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Խուճբն չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայի համար հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը նոր առաջացող կամ նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)***Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ*

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, խումբը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով, մայր գումարի հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ վարձատրության/զեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են՝ փողի ժամանակային արժեքը և վարկային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար խումբը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

Ի հակադրություն, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն ենթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չնարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

Խումբը կիրառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պարտքային գործիքների նոր դասակարգում ըստ ՖՀՄՍ 9-ի, եթե միաժամանակ առկա են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշներին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեզրկման գումար, շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո տեղափոխվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

Սկզբնական ճանաչումից հետո խումբը, երբեմն ընտրում է իր բաժնային ներդրումների մի մասն առանց հետագա վերանայման դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, երբ դրանք համապատասխանում են կապիտալի գործիքի սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի, և չեն պահվում առևտրային նպատակով: Նման դասակարգումը որոշվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այս բաժնային գործիքներից օգուտները կամ վնասները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես այլ եկամուտ, երբ վճարման իրավունքը հաստատվել է, բացառությամբ, երբ խումբը օգուտ է ստանում տվյալ մուտքերից՝ գործիքի արժեքի մի մասի վերականգնման միջոցով: Այդ դեպքում նման օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն արժեզրկման գնահատման: Այդ գործիքների օտարումից հետո, կուտակված վերագնահատման պահուստը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)***Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորություններ*

Խումբը թողարկում է Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամեն երաշխիքի համար Խմբի պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարների առավելագույնի չափով. սկզբնական ճանաչված արժեքի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիայի տարբերության և ՖՀՄ 9-ի համաձայն՝ ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի:

Վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները և ակրեդիտիվները պարտավորություններ են, որի շրջանակներում պարտավորվածության տևողության ընթացքում Խումբը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում, այդ պայմանագրերը ընդգրկված են ակնկալվող վարկային կորուստների պահանջների մեջ:

Կատարողական երաշխիքի պայմանագրեր

Կատարողական երաշխիքները պայմանագրեր են, որոնք տրամադրում են փոխհատուցում, երբ մյուս կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտավորությունը: Կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը վարկային ռիսկ չեն փոխանցում: Համաձայն կատարողական երաշխիքի պայմանագրի՝ ռիսկը, դա հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտավորությունը: Հետևաբար, կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը չեն համարվում ֆինանսական գործիքներ և այդպիսով՝ չեն ընդգրկվում ՖՀՄ 9-ի շրջանակներում:

Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների վերադասակարգում

Խումբը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Խումբը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ դրամը, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները և այլ բանկերում պահվող մնացորդները (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների), որոնք կարճ ժամանակամիջոցում կարող են փոխարկվել կանխիկի:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղները ներառված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ակտիվներ» հոդվածում: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից որպես զուտ եկամուտ/վնաս՝ այլ եկամուտների կամ ծախսերի կազմում:

Հետգնման ու հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության գործառնություններ

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում:

Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեկշռվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Հետզնման ու հակադարձ հետզնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության
գործառնություններ (շարունակություն)**

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Խումբը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Լյո ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ձանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործառնություններից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ կամ վնաս՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Պարունակվող ածանցյալ գործիքը հիբրիդային գործիքի բաղադրիչ է, որը ներառում է նաև ոչ ածանցյալ մայր-պայմանագիր, որի արդյունքում համակցված գործիքի դրամական հոսքերի մի մասը տատանվում է առանձին ածանցյալ գործիքի նման: Պարունակվող ածանցյալ գործիքը առաջացնում է փոփոխություններ որոշ կամ բոլոր դրամական միջոցների հոսքերում, որոնք հակառակ դեպքում պահանջվում էին պայմանագրով, կախված սահմանված տոկոսադրույքից, ֆինանսական գործիքի գնից, ապրանքի գնից, արտարժույթի փոխարժեքից, գների ինդեքսից կամ դրույքից, վարկանշից կամ վարկային ինդեքսից, այլ փոփոխականից, պայմանով, որ ոչ ֆինանսական փոփոխականի դեպքում այն հատուկ է պայմանագրի կողմի համար: Ֆինանսական գործիքին կցված, բայց այդ գործիքից անկախ փոխանցվող ածանցյալ գործիքը, կամ գործիքը, որի պայմանագրային կողմը տարբերվում է այդ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմից, չի հանդիսանում պարունակվող ածանցյալ գործիք, այլ առանձին ածանցյալ գործիք է:

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն, ֆինանսական ակտիվների, պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական հաշտարար շփումների մեջ պարունակվող ածանցյալ գործիքները դիտարկվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ և հաշվառվում են իրական արժեքով, եթե համապատասխանում են ածանցյալ գործիքի վերոնշյալ սահմանմանը, նրանց տնտեսական հատկանիշները և ռիսկերը սերտորեն կապված չեն մայր պայմանագրի հետ, և մայր պայմանագիրը չի համարվում առևտրային նպատակներով կնքված կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող: Պարունակվող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են առևտրային պորտֆելում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Խումբը այս ձևով հաշվարկում է ֆինանսական պարտավորություններում և ոչ ֆինանսական հիփոթեքային պայմանագրերում պարունակված ածանցյալ գործիքները: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են բիզնես մոդելի և SPPI-ի գնահատումների հիման վրա:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և Կենտրոնական բանկի, ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորագրած փոխառությունները, սկզբնապես ձանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ձանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Վարձակալություն****i. Խումբը՝ որպես վարձակալ**

Խումբը կիրառել է ճանաչման և չափման միասնական մոտեցում բոլոր վարձակալությունների համար, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների: Խումբը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորություններ՝ վարձակալության գծով վճարումներ կատարելու համար և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ, որոնք ներկայացնում են հիմքում ընկած ակտիվները օգտագործելու իրավունքը:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Խումբը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ (այն ամսաթիվը, երբ հիմքում ընկած ակտիվը հասանելի կդառնա վարձակալի կողմից օգտագործման համար): Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները, և ճշգրտված վարձակալության գծով պարտավորության ցանկացած վերաչափմամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների գումարը, սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումներ, վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումներ: Բացառությամբ եթե Խումբը խելամուտորեն համոզված է ձեռք բերել վարձակալված ակտիվը սեփականության իրավունքով, օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկում է գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ենթակա են արժեզրկման գնահատման:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ Խումբը ճանաչում է վարձակալության գծով պարտավորությունը վարձակալության ժամկետի ընթացքում վճարման ենթակա վարձավճարների ներկա արժեքով: Վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումները (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ)՝ հանած վարձակալության ցանկացած ստացվելիք խրախուսումը, վարձակալության փոփոխում վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարները, որոնք սպասվում է, որ կվճարվեն վարձակալի կողմից՝ մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո: Վարձավճարները ներառում են նաև գնման օպցիոնի իրագործման գին, երբ Խումբը խելամուտորեն համոզված է, որ կիրագործի այդ օպցիոնը, և վարձակալությունը դադարեցնելու հետ կապված տուգանքների վճարումներ, եթե վարձակալության ժամկետն արտացոլում է Խմբի՝ վարձակալությունը դադարեցնելու օպցիոնի իրագործումը: Փոփոխում վարձավճարներ, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, ճանաչվում են որպես ծախս այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում տեղի է ունենում այդ վճարումներին հանգեցնող դեպքը կամ իրավիճակը:

Վարձավճարների ներկա արժեքը հաշվելիս Խումբն օգտագործում է սկզբնական կիրառման ամսաթվին լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, եթե վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հեշտությամբ որոշել: Մեկնարկի ամսաթվից հետո վարձակալության գծով պարտավորության գումարը ավելացվում է՝ վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսը արտացոլելու համար, և նվազեցվում է՝ կատարված վարձավճարները արտացոլելու համար: Ավելին, վարձակալության գծով պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը վերաչափվում է, եթե տեղի են ունենում վերափոխումներ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ըստ էության հաստատուն վարձավճարների փոփոխություն կամ հիմքում ընկած ակտիվի գնման օպցիոնի գնահատումներում փոփոխություն:

Կարճաժամկետ վարձակալություններ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալություններ

Խումբը կիրառում է կարճաժամկետ վարձակալությունների ճանաչման բացառությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների համար (այն վարձակալությունները, որոնք վարձակալության ժամկետը մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ 12 ամիս է կամ դրանից պակաս, և չեն պարունակում գնման օպցիոն): Խումբը կիրառում է նաև փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ճանաչման բացառությունը այն գրասենյակային գույքի համար, որոնք համարվում են փոքրարժեք (այսինքն՝ 500 հազար ՀՀ դրամը չգերազանցող): Կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Վարձակալություն (շարունակություն)****ii. Գործառնական – խումբը՝ որպես վարձատու**

Վարձակալությունները, երբ խումբը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված նշանակալի բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն: Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում է այլ եկամտի կազմում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, քանի որ գործառնական բնույթի է: Գործառնական վարձակալության բանակցությունների և պայմանավորվածությունների գծով կրած սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները ավելացվում են տրամադրված ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին և ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում նույն հիմունքով, որը կիրառվում է վարձակալական եկամուտը ճանաչելիս: Պայմանական վարձավճարները ճանաչվում են որպես եկամուտ այն ժամանակահատվածի ընթացքում, որում դրանք ստացվում են:

iii. Ֆինանսական – խումբը՝ որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի մեկնարկի պահից խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ՝ վարձակալությունում զուտ ներդրումներին հավասար գումարով:

Ֆինանսական եկամտի ճանաչումը հիմնված է այնպիսի գրաֆիկի վրա, որն ապահովում է հատուցման հաստատուն պարբերական դրույք ֆինանսական վարձակալության շրջանակներում վարձատուի զուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների սկզբնական գնահատման մեջ:

Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ պարտականությունների չկատարման դեպքում,
- ▶ կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Վերակազմակերպված վարկեր

Հնարավորության դեպքում խումբը ձգտում է վերակազմակերպել վարկերը, այլ ոչ թե բռնագանձել գրավադրված գույքը: Պա կարող է լինել վճարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով վարկային պայմանագրի կնքման միջոցով:

Խումբը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ինչպիսին է հաճախորդին տրված վարկը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր վարկ, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես ապաճանաչումից օգուտ կամ վնաս այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված վարկերը ակնկալվող վարկային կորուստների չափման նպատակով դասակարգվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI): Երբ խումբը գնահատում է՝ արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները՝

- ▶ վարկի արժույթի փոփոխությունը,
- ▶ գործընկերոջ փոփոխությունը,
- ▶ եթե փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի SPPI չափանիշին:

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում զգալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխությունը չի բերում ապաճանաչման: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, խումբը հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին ֆինանսական հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքով, այն չափով, որքանով արժեզրկումից վնասը դեռ չի հաշվառվել:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների ապաճանաչումը*****Ֆինանսական ակտիվներ***

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի դեպքերում, ֆինանսական ակտիվի մի մասը կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև,
- ▶ խումբը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով խումբը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել խմբից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ խումբը դադարեցրել է վերականգնումը: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորուստների պահուստը, տարբերությունը նախ ավելացվում է պահուստին, որը այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի հանդեպ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են վարկային կորուստներից ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչման դեպք:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են կապիտալում, որի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ձգձգումները: Այն դեպքում, երբ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են թողարկման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է գնահատումների վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի վճարում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Հարկում (շարունակություն)**

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ձանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ձանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում, և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ձանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում գործում են նաև այլ գործառնական հարկեր, որոնք վերաբերում են խմբի գործունեությանը: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացի հողից և շենքերից: Բանկի շենքերը ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայություն (տարի)	Դրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ	1	100
Կապի հարմարանքներ	8	12.5
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Սարքավորումներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում, քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ձանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ դրանք բավարարում են ակտիվի ձանաչման չափանիշին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)**

Հողը և շինությունները վերագնահատվում են կանոնավոր կերպով մոտավորապես 3-5 տարին մեկ: Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ձանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ձանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ձանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ձանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրսգրման դեպքում, հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ձանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ձանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեքը մինչև կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեքը կամ առումով, երբ առկա են արժեքը կամ հայտանիշեր: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական հաշվետու տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվներ են բռնագանձվում վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությանը գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին՝ որպես հաճախորդների վարկերի, օվերդրաֆտների և այլ բանկային գործիքների ապահովման միջոց:

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ձանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ձանաչումից հետո խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Պահուստներ**

Պահուստը ձանաչվում է, երբ խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Կապիտալ*Կանոնադրական կապիտալ*

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ, նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ձանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստը օգտագործվում է գույքի իրական արժեքի աճը և նույն ակտիվի՝ նախկինում կապիտալում ձանաչված աճի սահմաններում իրական արժեքի նվազեցումը գրանցելու համար:

Ներդրումային արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների/ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

Սեզմենտային հաշվետվություն

Խմբի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ Մանրածախ բանկային գործունեություն, Կորպորատիվ բանկային գործունեություն, Ներդրումային բանկային գործունեություն:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Եկամուտների և ծախսերի ձանաչումը

Եկամուտները ձանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն խումբ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ձանաչումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն) Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը (շարունակություն)

Տոկոսային և համանման եկամուտ և ծախս

Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների: Արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով գեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ կիրառելի դեպքերում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ձգարտորեն գեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ձգարտվում են Խմբի կողմից միջոցների ելքերի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: ձգարտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված, Խումբը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ֆինանսական ակտիվը վերականգնվում է և այլևս արժեզրկված չէ, Խումբը վերադառնում է համախառն հիմքով տոկոսային եկամտի հաշվարկին:

Ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների համար Խումբը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով վարկային ձգարտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկային ձգարտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով սկզբնական ճանաչման ժամանակ գեղչվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը (ներառյալ՝ վարկային կորուստները): Ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքին:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտներում» օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ուղղակի ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ձգարտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեկշռման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները սկզբնապես գրանցվում են գործառնական արժույթով, փոխարկվում են՝ կիրառելով գործարքի պահին գործող փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության մեջ որպես արտարժույթի վերագնահատման տարբերություններից օգուտ/(վնաս): Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ-ի փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2020 և 2019 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից 1 ԱՄՆ դոլարի համար հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր համապատասխանաբար 522.59 և 479.70 ՀՀ դրամ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել**

Ստորև ներկայացված են նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խուճբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

2017թ. ՀՀՄՍ խորհուրդը թողարկել է ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» (ՖՀՄՍ 17), ապահովագրության պայմանագրերի համար նոր համապարփակ հաշվապահական ստանդարտ, որն անդրադառնում է ձանաչմանը և չափմանը, ներկայացմանն ու հրապարակմանը: Ուժի մեջ մտնելուց հետո, ՖՀՄՍ 17-ը փոխարինելու է «Ապահովագրության պայմանագրեր» ՖՀՄՍ 4-ին, որը թողարկվել է 2005թ.-ին: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելի է բոլոր տեսակի ապահովագրության պայմանագրերի վրա (այսինքն՝ կյանքի, ոչ կյանքի, ուղղակի ապահովագրության և վերաապահովագրության)՝ անկախ դրանց թողարկող սուբյեկտների տեսակից, ինչպես նաև որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների վրա: Կիրառվելու են որոշ բացառություններ: ՖՀՄՍ 17-ը ներկայացնում է ապահովագրական հատկանիշներով բանկային պրոդուկտների հաշվապահական հաշվառման նոր պահանջներ, որոնք կարող են ազդել, թե որ գործիքները կամ դրանց բաղադրիչները կգտնվեն ՖՀՄՍ 9-ի կամ ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակներում: Վարկային քարտեր և համանման ապրանքներ, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են ապահովում: Այս պրոդուկտների թողարկողներից շատերը կարող են շարունակել կիրառել առկա հաշվապահական մոտեցումը՝ որպես ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիք: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է վարկային քարտի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրեր, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում ֆիզիկական անձի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը: Երբ ապահովագրական ծածկույթը տրամադրվում է որպես վարկային քարտի պայմանագրային պայմանների մաս, թողարկողը պարտավոր է.

- ▶ Առանձնացնել ապահովագրության ծածկույթի բաղադրիչը և դրա նկատմամբ կիրառել ՖՀՄՍ 17,
- ▶ Այլ բաղադրիչների նկատմամբ կիրառել այլ կիրառելի ստանդարտներ (օրինակ՝ ՖՀՄՍ 9, ՖՀՄՍ 15 «Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից» կամ ՀՀՄՍ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ»):

Վարկի պայմանագրեր, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար: Այդպիսի վարկեր թողարկողները, օրինակ՝ մահվան հրաժարմամբ վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը պետք է կատարել պորտֆելի մակարդակով և անփոփոխ է: ՖՀՄՍ 17-ը ուժի մեջ է 2023 թվականի հունվարի 1-ից սկսվող կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պահանջելով համեմատական թվեր: Վաղ կիրառումը թույլատրվում է, պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև կիրառի ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 15 ՖՀՄՍ 17-ը առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվին կամ դրանից առաջ: Ներկայումս Խուճբը գտնվում է իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ՖՀՄՍ 17-ի ընդունման ազդեցության գնահատման փուլում:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ – ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար «10 տոկոս» թեսթում ներառվող վճարներ

Որպես 2018-2020թթ. ՖՀՄՍ ստանդարտների տարեկան բարելավումների գործընթացի մաս, ՀՀՄՍ-ն թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները: Փոփոխությունները պարզաբանում են այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ էության տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն նրանց, որոնք վճարվում կամ ստացվում են փոխառուի և փոխատուի միջև, ներառյալ երրորդ կողմի անունից փոխառուի կամ փոխատուի կողմից վճարված կամ ստացված վճարները: Կազմակերպությունը կիրառում է փոփոխությունը այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են՝ կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2022թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Խուճբը կկիրառի փոփոխությունները այն համախմբված ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք ձևափոխված կամ փոխանակված են կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, և չի ակնկալվում, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)**

Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխում – Փուլ 2. Փոփոխություններ \$ՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, \$ՀՄՍ 7, \$ՀՄՍ 4 և \$ՀՄՍ 16 ստանդարտներում

2020թ. օգոստոսին ՀՀՄՍ-ն թողարկել է Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխում – Փուլ 2. Փոփոխություններ \$ՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, \$ՀՄՍ 7, \$ՀՄՍ 4 և \$ՀՄՍ 16 ստանդարտներում՝ պարզաբանելու հաշվապահական հաշվառման այն խնդիրները, որոնք առաջանում են IBOR-ը (միջբանկային մեկօրյա տոկոսադրույքը) RFR-ով (ոչ ռիսկային տոկոսադրույքով) փոխարինելիս:

Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխման 2-րդ փուլը ներառում է մի շարք մեղմացումներ և լրացուցիչ բացահայտումներ: Մեղմացումները կիրառելի են այն ժամանակ, երբ ֆինանսական գործիքը անցում է կատարում IBOR-ից (միջբանկային մեկօրյա տոկոսադրույքից) RFR-ի (ոչ ռիսկային տոկոսադրույքի):

Տոկոսադրույքի ուղենիշի բարեփոխման արդյունքում պայմանագրային դրամական հոսքերի որոշման հիմունքների փոփոխությունները, հանդիսանալով գործնական միջոց, պետք է դիտարկվեն (practical expedient to be treated) որպես լրացող տոկոսադրույքի փոփոխության արդյունք, պայմանով որ այդ ֆինանսական գործիքի համար անցումը IBOR (միջբանկային մեկօրյա տոկոսադրույք) ուղենիշային տոկոսադրույքից RFR-ի (ոչ ռիսկային տոկոսադրույք) տեղի է ունենում տնտեսապես հավասար հիմունքներով:

Խումբը կկիրառի IBOR-ի (միջբանկային մեկօրյա տոկոսադրույքի) 2-րդ փուլի բարեփոխումը 2021թ. հունվարի 1-ից:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

\$ՀՄՍ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են ունենում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները՝ հիմնված պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք խելամիտ են համարվում տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Վերականգնման հնարավորությամբ ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերի ժամկետի որոշումը

Ֆինանսական վարձակալության ժամկետի երկարացման հնարավորություն ունեցող պայմանագրով սահմանված ցանկացած ժամանակահատվածի հետ միասին Խումբը ֆինանսական վարձակալության ժամկետը սահմանում է որպես ֆինանսական վարձակալության չհեղարկվող ժամկետ, եթե հիմնավորված է, որ այն կկիրառվի, կամ ֆինանսական վարձակալության ավարտման հնարավորությամբ պայմանագրով սահմանված ցանկացած ժամանակահատված, եթե հիմնավորված է, որ այն չի կիրառվի:

Հողի և շենքերի վերագնահատում

Հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվում է շուկայական համեմատական մեթոդով: Այսինքն, գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը հիմնված է շուկայական գործարքների գների վրա՝ էականորեն ճշգրտված գույքի բնույթի, գտնվելու վայրի և պայմանների տարբերություններն արտացոլելու համար: Խումբը ներգրավում է անկախ փորձագետների իր գույքերը գնահատելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)**Իրական արժեքի չափումը**

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է իրական արժեքի գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում, որքան հնարավոր է, հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կստացվեր շուկայական գործարքների դեպքում (տես՝ Ծանոթագրություն 31):

Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն Ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի և գրավի արժեքի գնահատումը՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի զգալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Բացի այդ, խոշոր բիզնեսի խափանումները կարող են առաջացնել իրացվելիության խնդիրներ որոշ կազմակերպությունների և սպառողների համար: COVID-19 համավարակի, ռազմական հակամարտության և դրա հետ կապված Հայաստանում 2020 թվականի սեպտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին ռազմական դրության հետևանքով վարկային պորտֆելների որակի վատթարացումը (ի թիվս այլ հոգվածների) կարող է էական ազդեցություն ունենալ խմբի ԱՎԿ չափման վրա: Խմբի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ: ԱՎԿ մոդելների տարբերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Վիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվների սեզոնականությունը, երբ դրանց ԱՎԿ-ն հաշվարկված է խմբային հիմունքով,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

5. Սեզոնականության վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակներով և հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Խումբը բաժանվում է հետևյալ երեք սեզոնականության:

Մանրածախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց ավանդներ, սպառողական վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում և դրամական փոխանցումներ:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:
Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Գանձապետական և ֆինանսական, ներդրումային բանկային ծառայություններ և այլ կենտրոնական գործառնություններ:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Շահութահարկը կառավարվում է խմբի մակարդակով և բաշխվում է գործառնական սեզոնականության միջև:

2020 և 2019 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և խմբի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են խմբի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

<i>2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Մանրածախ բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Ընդամենը</i>
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ				
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	13,490,819	9,205,168	2,746,268	25,442,255
Այլ տոկոսային եկամուտ	41,474	12,602	107,629	161,705
Տոկոսային ծախս	(4,108,954)	(5,569,160)	(1,895,718)	(11,573,832)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	9,423,339	3,648,610	958,179	14,030,128
Վարկային կորուստների գծով ծախս	(2,165,720)	(3,924,137)	(22,891)	(6,112,748)
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	2,462,693	619,898	19,692	3,102,283
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(1,062,501)	(270,173)	-	(1,332,674)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,499,996	1,634,090	130,290	3,264,376
Ոչ տոկոսային ծախս	(3,847,031)	(4,136,905)	(1,657,328)	(9,641,264)
Սեզմենտների գծով շահույթ	6,310,776	(2,428,617)	(572,058)	3,310,101
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,012,166)	389,518	91,751	(530,897)
Հաշվետու տարվա շահույթ	5,298,610	(2,039,099)	(480,307)	2,779,204
<i>2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	<i>Մանրածախ բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Ընդամենը</i>
Արտաքին աղբյուրներից եկամուտ				
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	12,580,404	9,084,868	2,300,712	23,965,984
Այլ տոկոսային եկամուտ	12,914	2,393	112,090	127,397
Տոկոսային ծախս	(3,840,913)	(5,370,392)	(1,929,284)	(11,140,589)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	8,752,405	3,716,869	483,518	12,952,792
Վարկային կորուստների գծով ծախս	(292,344)	(696,575)	(215,279)	(1,204,198)
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	2,338,349	800,140	55,585	3,194,074
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(763,187)	(257,693)	(53)	(1,020,933)
Այլ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,502,801	1,108,043	396,059	3,006,903
Ոչ տոկոսային ծախս	(4,271,134)	(4,076,414)	(1,619,918)	(9,967,466)
Սեզմենտների գծով շահույթ	7,266,890	594,370	(900,088)	6,961,172
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,575,308)	(128,847)	195,120	(1,509,035)
Հաշվետու տարվա շահույթ	5,691,582	465,523	(704,968)	5,452,137

Ստորև նշված աղյուսակը ներկայացնում է խմբի գործառնական սեզմենտների գծով ակտիվները:

<i>2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>					
<i>Տոկոսակիր</i>					
	<i>Մանրածախ բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Ոչ տոկոսակիր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ	109,075,115	120,520,506	44,575,798	58,265,495	332,436,914
Պարտավորություններ	101,892,680	126,677,634	51,740,204	3,810,349	284,120,867
<i>2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>					
<i>Տոկոսակիր</i>					
	<i>Մանրածախ բանկային գործունեություն</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն</i>	<i>Ոչ տոկոսակիր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ	111,657,131	114,787,860	32,709,962	66,473,572	325,628,525
Պարտավորություններ	101,980,885	128,064,468	48,035,656	3,306,208	281,387,217

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

Տոկոսաբեր ակտիվները ներառում են շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, ներդրումային արժեթղթերը, բանկերին տրամադրված վարկերը, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ, պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, խմբի կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր, ստորադաս և այլ փոխառություններ:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Խումբն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է ՀՀ-ում: Բացի ֆինանսական գործիքներից, Խումբը չունի ՀՀ-ի տարածքից դուրս այլ ընթացիկ ակտիվներ:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի բացվածքը ըստ սեզմենտների 2020 և 2019 թվականների դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար հետևյալն է.

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ				
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,597,673	–	–	1,597,673
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	416,067	191,656	1,123	608,846
Հաշվարկային գործառնություններ	86,043	111,234	18,164	215,441
Վարկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	97,562	118,337	–	215,899
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	614	77,235	–	77,849
Այլ	264,734	121,436	405	386,575
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	2,462,693	619,898	19,692	3,102,283

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Մանրածախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Ներդրումային բանկային գործունեություն	Ընդամենը
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ				
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,358,039	–	–	1,358,039
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	541,535	214,879	1,089	757,503
Վարկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	117,418	220,198	–	337,616
Հաշվարկային գործառնություններ	74,777	133,222	54,022	262,021
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	30	56,831	–	56,861
Այլ	246,550	175,010	474	422,034
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	2,338,349	800,140	55,585	3,194,074

6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդներ, ներառյալ պարտադիր պահուստները ՀՀ դրամով	20,511,050	26,171,105
Կանխիկ դրամական միջոցներ	9,876,863	11,405,370
Այլ բանկերում թղթակցային հաշիվների մնացորդներ	2,959,352	5,966,764
Արժեզրկման պահուստ	(2,777)	(2,502)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33,344,488	43,540,737

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Դրամական միջոցների բոլոր մնացորդները վերագրված են փուլ 1-ին: Տարվա ընթացքում ԱՎԿ պահուստի փոփոխության վերլուծությունը հետևյալն է.

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,502	5,844
ԱՎԿ փոփոխություն	275	(3,342)
2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,777	2,502

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 2%-ի չափով (2019: 2%) և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով (2019: 18%):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 28,924,557 հազար դրամի չափով (2019թ.՝ 28,171,541 հազար դրամ):

Բանկերը պարտավոր են արտարժույթով ներգրավված գումարների 10%-ը (2019թ.՝ 12%) պահել ՀՀ ԿԲ-ում որպես ՀՀ դրամով դեպոնացված միջոցներ և 8%-ը (2019թ.՝ 6%)՝ արտարժույթով:

Բանկերի՝ արտարժույթով պահուստավորված միջոցների ելքագրման հնարավորությունը սահմանափակված է: Հետևաբար, խումբը արտարժույթով պահուստավորված միջոցները դասակարգում է որպես «Պահանջներ բանկերի նկատմամբ» (տես Ծանոթագրություն 8):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները 2,865,480 հազար դրամ գումարով (96.8%) կենտրոնացված են չորս բանկում (2019թ.՝ 5,442,954 հազար դրամ գումարով (91.2%) կենտրոնացված են երեք բանկում):

7. Առևտրային արժեթղթեր

Առևտրային արժեթղթերը ներառում են.

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարության կողմից թողարկված պարտքային արժեթղթեր	587,620	369,970
Ներդրումներ հիմնադրամներում	291,429	276,517
Ընդամենը առևտրային արժեթղթեր	879,049	646,487

8. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ ԿԲ-ում արտարժույթով պարտադիր պահուստներ (Ծանոթագրություն 6)	11,981,615	8,811,998
ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված միջոցներ և ավանդներ	1,248,500	4,546,377
Դեբիտորական պարտքեր վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով	1,062,901	814,008
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	641,242	3,054,369
Բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	423,079	2,419,415
Այլ գումարներ	1,596,558	913,881
	16,953,895	20,560,048
Արժեզրկման պահուստ	(9,569)	(10,793)
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	16,944,326	20,549,255

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ (շարունակություն)

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով գրավադրված են եղել ՀՀ կառավարության և կորպորատիվ պարտատոմսեր 644,995 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2019թ.՝ 3,213,398 հազար ՀՀ դրամ):

2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին տրված վարկերը և ավանդները ներառում են մնացորդներ մեկ գործընկերոջ հետ 423,079 հազար ՀՀ դրամի չափով (2019 թ.՝ 2,419,415 հազար ՀՀ դրամ՝ երկու գործընկերոջ հետ):

ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտացված գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

2020 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	20,560,048	20,560,048
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,665,655	5,665,655
Մարված ակտիվներ	(10,288,669)	(10,288,669)
Արտարժույթի փոխարժեքի ձգգրտումներ	1,016,861	1,016,861
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16,953,895	16,953,895

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,793	10,793
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,851	5,851
Մարված ակտիվներ	(9,547)	(9,547)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(120)	(120)
Արտարժույթի փոխարժեքի ձգգրտումներ	2,592	2,592
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,569	9,569

2019 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,225,142	5,225,142
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,213,494	10,213,494
Մարված ակտիվներ	(3,861,922)	(3,861,922)
ՀՀ ԿԲ-ում արտարժույթով պարտադիր պահուստների վերադասակարգում	8,811,998	8,811,998
Արտարժույթի փոխարժեքի ձգգրտումներ	171,336	171,336
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,560,048	20,560,048

	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	12,655	12,655
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,755	9,755
Մարված ակտիվներ	(11,394)	(11,394)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(854)	(854)
Արտարժույթի փոխարժեքի ձգգրտումներ	631	631
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,793	10,793

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր հաճախորդներին	187,999,269	187,856,798
Օվերդրաֆտներ	38,111,601	35,709,999
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	11,874,388	7,066,707
Դեբիտորական պարտքեր ֆինանսական վարձակալության գծով	435,068	338,427
Ֆակտորինգ	–	144,376
Ակրեդիտիվ	25,839	2,619
	238,446,165	231,118,926
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(8,850,544)	(4,673,935)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	229,595,621	226,444,991

	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Խոշոր բիզնես վարկեր	89,027,712	79,327,720
ՓՄՁ վարկեր	39,729,258	40,479,951
Սպառողական վարկեր	40,789,485	45,180,825
Հիփոթեքային վարկեր	49,726,023	44,600,296
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	19,173,687	21,530,134
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր և փոխառություններ	238,446,165	231,118,926
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(8,850,544)	(4,673,935)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	229,595,621	226,444,991

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խոշոր բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Խոշոր բիզնես վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	73,894,548	824,701	4,608,471	79,327,720
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	34,015,468	–	–	34,015,468
Մարված ակտիվներ	(28,744,926)	(150,649)	(83,524)	(28,979,099)
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,530,952)	2,530,952	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(437,624)	437,624	–
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(31,872)	(31,872)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	4,218,316	44,388	432,791	4,695,495
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	80,852,454	2,811,768	5,363,490	89,027,712

Խոշոր բիզնես վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	283,664	283,311	1,747,631	2,314,606
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	275,970	–	–	275,970
Մարված ակտիվներ	(128,085)	(39,927)	(162,138)	(330,150)
Տեղափոխում Փուլ 2	(35,945)	35,945	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(211,285)	211,285	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը	–	–	–	–
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	–	304,697	12,166	316,863
Ջեղձի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	11,667	11,667
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	219,638	175,923	241,993	637,554
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(31,872)	(31,872)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	15,134	19,130	159,212	193,476
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	630,376	567,794	2,189,944	3,388,114

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ
(շարունակություն)

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

ՓՄՁ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	38,242,644	480,226	1,757,081	40,479,951
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,131,735	–	–	9,131,735
Մարված ակտիվներ	(11,386,786)	(160,241)	(623,764)	(12,170,791)
Տեղափոխում Փուլ 1	205,766	(205,766)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(6,552,434)	6,665,439	(113,005)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(4,088,311)	4,088,311	–
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(250,489)	(250,489)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	2,374,443	38,500	125,909	2,538,852
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,015,368	2,729,847	4,984,043	39,729,258

ՓՄՁ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	397,119	24,420	556,083	977,622
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	216,168	–	–	216,168
Մարված ակտիվներ	(110,951)	(5,124)	(73,191)	(189,266)
Տեղափոխում Փուլ 1	3,489	(3,489)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(136,076)	143,385	(7,309)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(71,582)	71,582	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(1,268)	283,353	570,529	852,614
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	9,077	9,077
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	194,564	4,991	437,746	637,301
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(250,489)	(250,489)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	24,747	1,555	35,604	61,906
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	587,792	377,509	1,349,632	2,314,933

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Սպառողական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	42,323,168	1,092,531	1,765,126	45,180,825
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,195,727	–	–	12,195,727
Մարված ակտիվներ	(15,363,243)	(148,815)	(828,865)	(16,340,923)
Տեղափոխում Փուլ 1	202,892	(197,728)	(5,164)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(3,866,908)	3,923,308	(56,400)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(2,859,955)	2,859,955	–
Վերականգնումներ	–	–	569,214	569,214
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(1,966,974)	(1,966,974)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	1,044,056	22,639	84,921	1,151,616
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,535,692	1,831,980	2,421,813	40,789,485

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ
(շարունակություն)

Սպառողական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	109,322	55,219	440,881	605,422
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	342,261	–	–	342,261
Մարված ակտիվներ	(28,783)	(8,684)	(52,928)	(90,395)
Տեղափոխում Փուլ 1	10,760	(9,370)	(1,390)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(128,255)	149,518	(21,263)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(118,223)	118,223	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(7,472)	248,612	659,683	900,823
Զեղչի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	36,621	36,621
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	368,148	11,764	1,293,213	1,673,125
Վերականգնումներ	–	–	569,214	569,214
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(1,966,974)	(1,966,974)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	2,578	1,244	19,059	22,881
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	668,559	330,080	1,094,339	2,092,978

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում հիփոթեքային վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	42,785,195	351,489	1,463,612	44,600,296
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,416,022	–	–	9,416,022
Մարված ակտիվներ	(5,963,367)	(40,078)	(467,275)	(6,470,720)
Տեղափոխում Փուլ 1	110,145	(110,145)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,470,330)	1,583,238	(112,908)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(1,163,739)	1,163,739	–
Վերականգնումներ	–	–	184,381	184,381
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(520,327)	(520,327)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	2,382,282	23,340	110,749	2,516,371
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	47,259,947	644,105	1,821,971	49,726,023

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	31,152	14,849	599,269	645,270
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,062	–	–	18,062
Մարված ակտիվներ	(4,169)	(2,163)	(68,963)	(75,295)
Տեղափոխում Փուլ 1	4,947	(4,947)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(4,911)	25,817	(20,906)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(11,771)	11,771	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(2,322)	22,950	181,951	202,579
Զեղչի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	6,944	6,944
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	82,218	2,112	282,042	366,372
Վերականգնումներ	–	–	184,381	184,381
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(520,327)	(520,327)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	1,733	1,048	48,030	50,811
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	126,710	47,895	704,192	878,797

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)**

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ոսկու գրավադրմամբ վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	21,001,528	289,245	239,361	21,530,134
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	14,563,644	–	–	14,563,644
Մարված ակտիվներ	(16,429,713)	(141,543)	(373,462)	(16,944,718)
Տեղափոխում Փուլ 1	17,424	(16,161)	(1,263)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(623,165)	624,149	(984)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(456,062)	456,062	–
Վերականգնումներ	–	–	153,359	153,359
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(254,264)	(254,264)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	125,210	232	90	125,532
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,654,928	299,860	218,899	19,173,687

<i>Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	22,599	17,992	90,424	131,015
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	88,228	–	–	88,228
Մարված ակտիվներ	(15,363)	(10,526)	(47,414)	(73,303)
Տեղափոխում Փուլ 1	1,481	(1,018)	(463)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(68,495)	68,856	(361)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(60,325)	60,325	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(1,464)	13,429	47,487	59,452
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	4,036	4,036
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(672)	59	67,630	67,017
Վերականգնումներ	–	–	153,359	153,359
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(254,264)	(254,264)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	134	16	32	182
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,448	28,483	120,791	175,722

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խոշոր բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Խոշոր բիզնես վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	68,022,038	–	3,355,741	71,377,779
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	33,190,617	–	–	33,190,617
Մարված ակտիվներ	(23,439,107)	(40,429)	(909,631)	(24,389,167)
Տեղափոխում Փուլ 2	(3,391,380)	3,391,380	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(2,526,250)	2,526,250	–
Վերականգնումներ	–	–	43,493	43,493
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(376,351)	(376,351)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(487,620)	–	(31,031)	(518,651)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,894,548	824,701	4,608,471	79,327,720

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ
(շարունակություն)

Խոշոր բիզնես վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	508,361	–	1,471,545	1,979,906
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	162,455	–	–	162,455
Մարված ակտիվներ	(132,981)	(22)	(29,398)	(162,401)
Տեղափոխում Փուլ 2	(115,206)	115,206	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(27,955)	27,955	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	–	196,082	571,347	767,429
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամտում)	–	–	11,280	11,280
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(136,063)	–	40,710	(95,353)
Վերականգնումներ	–	–	43,493	43,493
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(376,351)	(376,351)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(2,902)	–	(12,950)	(15,852)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	283,664	283,311	1,747,631	2,314,606

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

ՓՄՁ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	37,789,628	80,998	1,711,496	39,582,122
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,636,439	–	–	18,636,439
Մարված ակտիվներ	(16,833,449)	(22,512)	(395,657)	(17,251,618)
Տեղափոխում Փուլ 1	23,051	(16,909)	(6,142)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,148,649)	1,162,042	(13,393)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(723,090)	723,090	–
Վերականգնումներ	–	–	213,822	213,822
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(461,974)	(461,974)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(224,376)	(303)	(14,161)	(238,840)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	38,242,644	480,226	1,757,081	40,479,951

ՓՄՁ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	412,596	24,773	574,046	1,011,415
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	202,478	–	–	202,478
Մարված ակտիվներ	(137,144)	(8,554)	(21,407)	(167,105)
Տեղափոխում Փուլ 1	10,503	(5,194)	(5,309)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(26,876)	38,453	(11,577)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(23,973)	23,973	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(10,250)	(992)	128,171	116,929
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամտում)	–	–	9,346	9,346
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(50,607)	–	118,018	67,411
Վերականգնումներ	–	–	213,822	213,822
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(461,974)	(461,974)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(3,581)	(93)	(11,026)	(14,700)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	397,119	24,420	556,083	977,622

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ
(շարունակություն)

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Սպառողական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,728,877	492,077	1,299,992	35,520,946
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	25,760,717	–	–	25,760,717
Մարված ակտիվներ	(14,093,120)	(47,727)	(1,288,589)	(15,429,436)
Տեղափոխում Փուլ 1	102,714	(62,203)	(40,511)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(3,077,944)	3,120,500	(42,556)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(2,408,913)	2,408,913	–
Վերականգնումներ	–	–	684,066	684,066
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(1,248,452)	(1,248,452)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(98,076)	(1,203)	(7,737)	(107,016)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,323,168	1,092,531	1,765,126	45,180,825

Սպառողական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	114,128	34,620	294,283	443,031
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	213,651	–	–	213,651
Մարված ակտիվներ	(32,898)	(7,927)	(37,937)	(78,762)
Տեղափոխում Փուլ 1	17,318	(4,118)	(13,200)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(160,433)	172,765	(12,332)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(152,055)	152,055	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(15,203)	12,914	202,482	200,193
Ձեռքի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	31,530	31,530
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(26,916)	(885)	390,069	362,268
Վերականգնումներ	–	–	684,066	684,066
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(1,248,452)	(1,248,452)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(325)	(95)	(1,683)	(2,103)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	109,322	55,219	440,881	605,422

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում հիփոթեքային վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,078,667	120,962	1,831,101	35,030,730
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	16,310,838	–	–	16,310,838
Մարված ակտիվներ	(5,807,778)	(40,833)	(785,103)	(6,633,714)
Տեղափոխում Փուլ 1	191,443	(25,743)	(165,700)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(765,840)	863,698	(97,858)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(565,766)	565,766	–
Վերականգնումներ	–	–	694,418	694,418
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(565,449)	(565,449)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(222,135)	(829)	(13,563)	(236,527)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	42,785,195	351,489	1,463,612	44,600,296

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ
(շարունակություն)

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	74,309	10,560	672,429	757,298
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	24,369	–	–	24,369
Մարված ակտիվներ	(7,812)	(4,364)	(23,452)	(35,628)
Տեղափոխում Փուլ 1	31,943	(2,036)	(29,907)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(14,236)	24,716	(10,480)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(13,819)	13,819	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(31,575)	(147)	73,978	42,256
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	6,899	6,899
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(45,346)	–	(227,874)	(273,220)
Վերականգնումներ	–	–	694,418	694,418
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(565,449)	(565,449)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(500)	(61)	(5,112)	(5,673)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,152	14,849	599,269	645,270

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ոսկու գրավադրմամբ վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,667,524	259,286	243,340	19,170,150
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,535,829	–	–	18,535,829
Մարված ակտիվներ	(15,458,369)	(140,125)	(378,467)	(15,976,961)
Տեղափոխում Փուլ 1	17,195	(16,888)	(307)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(751,800)	753,299	(1,499)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(566,195)	566,195	–
Վերականգնումներ	–	–	149,472	149,472
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(339,104)	(339,104)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(8,851)	(132)	(269)	(9,252)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,001,528	289,245	239,361	21,530,134

Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	33,841	28,897	145,007	207,745
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	90,397	–	–	90,397
Մարված ակտիվներ	(24,929)	(19,464)	(79,387)	(123,780)
Տեղափոխում Փուլ 1	2,117	(1,898)	(219)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(71,389)	72,465	(1,076)	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(63,700)	63,700	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(2,104)	1,903	20,311	20,110
Ջեղչի ամորտիզացիա (ձանաչված տոկոսային եկամուտ)	–	–	11,419	11,419
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(5,318)	(250)	120,490	114,922
Վերականգնումներ	–	–	149,472	149,472
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(339,104)	(339,104)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(16)	39	(189)	(166)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,599	17,992	90,424	131,015

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստ (շարունակություն)**

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, շարունակվող COVID-19 համավարակի համատեքստում խումբը որոշակի փոփոխություններ է մտցրել ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատման գործընթացում: Մասնավորապես՝ այն վերանայել է վարկային ռիսկի էական աճի ցուցանիշները և ավտոմատ կերպով չի համարում, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է այն դեպքում, երբ վարկի փոփոխությունը կառավարության աջակցության միջոցների մաս է կազմում:

Ընկերությունների և ֆիզիկական անձանց համար COVID-19-ի ազդեցությունը մեղմացնելու նպատակով խումբը ներդրեց վճարման արձակուրդներ 3-ից 9 ամիս ժամանակահատվածներով: Այս միջոցը կիրառվել է 2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 49,596,250 հազար ՀՀ դրամ համախառն արժեք ունեցող վարկերի նկատմամբ:

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ԱՎԿ գնահատման համար խումբը կիրառել է հետմոդելային ճշգրտումներ: Հետմոդելային ճշգրտումների ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ աղյուսակում:

	<i>COVID-ի ազդեցությանը ենթարկված վարկերի համախառն գումարը</i>	<i>Մոդելավորված ԱՎԿ</i>	<i>Հետմոդելային ճշգրտումներ</i>	<i>Ընդամենը ԱՎԿ</i>	<i>Ճշգրտումներ՝ որպես ընդհանուր ԱՎԿ %</i>
Խոշոր բիզնես վարկեր	12,457,396	192,963	61,850	254,813	24.27%
ՓՄՁ վարկեր	13,381,602	215,314	66,802	282,116	23.68%
Հիփոթեքային վարկեր	11,893,708	16,866	59,681	76,547	77.97%
Սպառողական վարկեր	11,863,544	164,623	58,468	223,091	26.21%
Ընդամենը	49,596,250	589,766	246,801	836,567	29.50%

Հետմոդելային ճշգրտումներ

Հետմոդելային ճշգրտումները ներկայացնում են COVID-19-ի տնտեսական խափանման հետևանքով տվյալների և մոդելների սահմանափակումների հետ կապված ճշգրտումները: Ճշգրտումները հիմնված են պորտֆելի մակարդակի վարկային ռիսկի վերլուծության և առանձին գործարքների մակարդակում ԱՎԿ ծածկույթի գնահատման վրա: Դրանք ներառում են կառավարության և այլ աջակցության ծրագրերի ազդեցությունը:

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Խմբի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Ձեռքբերված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են՝

- ▶ Արժեթղթային վարկերի և հակադարձ հետգնման գործարքների համար՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- ▶ Առևտրային վարկերի համար՝ անշարժ գույքի, պաշարների, դեբիտորական պարտքերի գրավադրում,
- ▶ Մանրածախ վարկավորման համար՝ բնակելի անշարժ գույքի, ոսկու, փոխադրամիջոցների գրավադրում:

Խումբը նաև ստանում է երաշխիքներ մայր կազմակերպություններից դուստր կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ (շարունակություն)**

Դեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև ներկայացված աղյուսակը տրամադրում է արժեզրկված (փուլ 3) ակտիվների գծով պահվող գրավների և լրացուցիչ ապահովման միջոցների իրական արժեքների վերաբերյալ վերլուծություն:

	Վարկային ռիսկի առավելա- ցույն ենթարկվա- ծությունը	Դրամական միջոցներ	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը					
			Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Զուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ
31 դեկտեմբերի 2020թ.								
Փոքր և միջին ձեռնարկությունների կորպորատիվ վարկավորում	4,984,043	–	6,946,014	258,263	(2,420,000)	4,784,277	199,766	1,349,632
Խոշոր բիզնեսների կորպորատիվ վարկավորում	5,363,490	–	4,124,936	2,082,886	(1,179,312)	5,028,510	334,980	2,189,944
Հիփոթեքային վարկեր	1,821,971	–	1,596,128	–	(531,341)	1,064,787	757,184	704,192
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	218,899	–	435	168,857	(44,138)	125,154	93,745	120,791
Սպառողական վարկեր	2,421,813	4,181	2,136,104	41,696	(765,822)	1,416,159	1,005,654	1,094,339
	14,810,216	4,181	14,803,617	2,551,702	(4,940,613)	12,418,887	2,391,329	5,458,898

	Վարկային ռիսկի առավելա- ցույն ենթարկվա- ծությունը	Դրամական միջոցներ	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը						
			Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Զուտ ենթարկվա- ծություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ	
31 դեկտեմբերի 2019թ.									
Փոքր և միջին ձեռնարկությունների կորպորատիվ վարկավորում	1,757,081	–	2,777,035	114,544	(1,396,305)	1,495,274	261,807	556,083	
Խոշոր բիզնեսների կորպորատիվ վարկավորում	4,608,471	–	4,308,136	1,504,937	(3,196,090)	2,616,983	1,991,488	1,747,631	
Հիփոթեքային վարկեր	1,463,612	–	1,319,874	–	(532,358)	787,516	676,096	599,269	
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	239,361	–	–	193,553	(16,462)	177,091	62,270	90,424	
Սպառողական վարկեր	1,765,126	3,838	1,849,984	136,632	(1,032,809)	957,645	807,481	440,881	
	9,833,651	3,838	10,255,029	1,949,666	(6,174,024)	6,034,509	3,799,142	3,434,288	

* Փոխադրամիջոցներ, սարքավորումներ, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարներ և դեբիտորական պարտքեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների համակենտրոնացում

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի տասը խոշոր վարկառուներին տրամադրված վարկերի կենտրոնացում 54,594,490 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (համախառն վարկային պորտֆելի 22.90%) (2019թ.՝ 48,564,640 հազար ՀՀ դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 21.01%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը կազմում է 2,345,407 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1,396,186 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերը տրամադրվել են հաճախորդների հետևյալ տեսակներին.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Մասնավոր ձեռնարկություններ	113,868,380	110,354,663
Ֆիզիկական անձինք	112,222,612	113,067,740
Ֆինանսական կազմակերպություններ	11,874,388	7,066,707
Պետական ձեռնարկություններ	480,785	629,816
	238,446,165	231,118,926

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների համակենտրոնացում (շարունակություն)**

Վարկերը առավելագույն տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Սպառողական վարկեր ֆիզիկական անձանց	59,963,171	66,711,250
Հիփոթեքային վարկեր	49,726,023	44,600,296
Առևտուր	36,206,679	37,195,285
Շինարարություն	24,818,271	24,775,667
Գյուղատնտեսություն, ներառյալ ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	13,685,903	13,515,156
Ծառայությունների ոլորտ	10,713,969	9,276,072
Արդյունաբերություն	10,911,552	8,896,100
Էներգետիկա	4,773,685	3,349,906
Տրանսպորտ և կապ	3,851,928	2,965,134
Այլ	23,794,984	19,834,060
Ընդամենը վարկային պորտֆել	238,446,165	231,118,926
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(8,850,544)	(4,673,935)
Ընդամենը	229,595,621	226,444,991

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր

Ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերը ներառված են կորպորատիվ վարկավորման պորտֆելում: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքերի վերլուծությունը հետևյալն է.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով համախառն ներդրումներ		
Մինչև 1 տարի	113,145	75,230
1-5 տարի	442,782	324,670
5 տարուց ավել	39,960	82,865
	595,887	482,765
Ապագա ժամանակաշրջանների չվաստակած ֆինանսական եկամուտ ֆինանսական վարձակալության գծով	(160,819)	(144,338)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում նախքան արժեզրկման գծով պահուստը	435,068	338,427
Արժեզրկման գծով պահուստ	(108,069)	(3,398)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	326,999	335,029

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ներդրումային արժեթղթեր

Ներդրումային արժեթղթերը՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերը, բաղկացած են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	777,573	726,031
ՀՀ կառավարության մուրհակներ	5,592	–
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,045,691	959,738
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(5,803)	(5,809)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	1,823,053	1,679,960
ՀՀ պետական պարտատոմսեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	515,781	–
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(106)	–
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	515,675	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	28,424,030	13,102,410
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	5,220,744	4,626,604
Ոչ ՏՀՀԿ երկրների կորպորատիվ պարտատոմսեր	–	854,117
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	33,644,774	18,583,131
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	2,666,326	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր՝ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	2,666,326	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր		
ՏՀՀԿ երկրների բաժնեմասային արժեթղթեր	5,333	5,333
ՀՀ բաժնեմասային արժեթղթեր	75,222	57,794
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնեմասային արժեթղթեր	80,555	63,127
Ընդամենը	38,730,383	20,326,218

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների փոփոխության և համապատասխան ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է.

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,685,769	1,685,769
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,379,313	1,379,313
Մարված ակտիվներ	(720,445)	(720,445)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,344,637	2,344,637

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ-ներ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,809	5,809
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	638	638
Մարված ակտիվներ	(538)	(538)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,909	5,909

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների փոփոխության և համապատասխան ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,671,339	2,671,339
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,685,769	1,685,769
Մարված ակտիվներ	(2,671,339)	(2,671,339)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,685,769	1,685,769

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ-ներ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,823	9,823
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,809	5,809
Մարված ակտիվներ	(9,823)	(9,823)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,809	5,809

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի՝ ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,583,131	18,583,131
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	28,843,088	28,843,088
Մարված ակտիվներ	(1,123,847)	(1,123,847)
Վաճառված ակտիվներ	(9,332,325)	(9,332,325)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	(658,947)	(658,947)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,311,100	36,311,100

<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ-ներ 2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	69,408	69,408
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	68,664	68,664
Մարված ակտիվներ	(4,365)	(4,365)
Վաճառված ակտիվներ	(33,882)	(33,882)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(4,085)	(4,085)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,740	95,740

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	22,702,608	22,702,608
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	7,705,277	7,705,277
Մարված ակտիվներ	(1,553,255)	(1,553,255)
Վաճառված ակտիվներ	(11,019,463)	(11,019,463)
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	747,964	747,964
2019. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,583,131	18,583,131

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ներդրումային արժեթղթեր (շարունակություն)

*Իրական արժեթղթի՝ այլ համապարփակ ֆինանսական
արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր*

	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ-ներ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	274,838	274,838
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,101	22,101
Մարված ակտիվներ	(11,144)	(11,144)
Վաճառված ակտիվներ	(131,588)	(131,588)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(84,799)	(84,799)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	69,408	69,408

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հիմնական միջոցների և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների շարժը հետևյալն է.

	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ և կապի հարմարանքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք								
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,177,297	779,101	246,408	4,059,190	935,823	1,398,031	2,375,298	14,971,148
Ավելացումներ	4,878	16,997	–	193,977	55,361	17,143	37,347	325,703
Օտարում և դուրսգրում	–	(19,025)	(10,557)	(4,898)	(1,903)	–	(19,994)	(56,377)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,182,175	777,073	235,851	4,248,269	989,281	1,415,174	2,392,651	15,240,474
Կուտակված մաշվածություն								
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	–	595,022	208,270	2,798,017	667,054	832,143	391,253	5,491,759
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	196,128	38,729	4,677	341,338	51,018	117,824	435,834	1,185,548
Օտարում և դուրսգրում	–	(19,025)	(10,331)	(4,898)	(1,903)	–	(5,789)	(41,946)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	196,128	614,726	202,616	3,134,457	716,169	949,967	821,298	6,635,361
Զուտ հաշվեկշռային արժեք								
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,177,297	184,079	38,138	1,261,173	268,769	565,888	1,984,045	9,479,389
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,986,047	162,347	33,235	1,113,812	273,112	465,207	1,571,353	8,605,113

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Համակարգիչներ և կապի հարմարանքներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք								
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,021	770,184	210,615	3,674,973	917,556	1,281,230	-	11,854,579
ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը	-	-	-	-	-	-	2,239,693	2,239,693
Ավելացումներ	85,821	82,030	35,793	433,061	90,757	116,801	135,605	979,868
Օտարում և դուրսգրում	-	(73,113)	-	(48,844)	(72,490)	-	-	(194,447)
Վերագնահատման ազդեցությունը	91,455	-	-	-	-	-	-	91,455
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,177,297	779,101	246,408	4,059,190	935,823	1,398,031	2,375,298	14,971,148
Կուտակված մաշվածություն								
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	385,992	629,088	206,385	2,535,956	628,302	729,818	-	5,115,541
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	200,944	39,356	1,885	310,860	52,388	102,325	391,253	1,099,011
Օտարում և դուրսգրում	-	(73,422)	-	(48,799)	(13,636)	-	-	(135,857)
Վերագնահատման ազդեցությունը	(586,936)	-	-	-	-	-	-	(586,936)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	595,022	208,270	2,798,017	667,054	832,143	391,253	5,491,759
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք								
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,614,029	141,096	4,230	1,139,017	289,254	551,412	-	6,739,038
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,177,297	184,079	38,138	1,261,173	268,769	565,888	1,984,045	9,479,389

Ակտիվների վերագնահատում

Խմբին պատկանող շենքերն ու հողերը վերագնահատվել են անկախ գնահատողի կողմից 2019 թվականին: Դեկավարությունը հիմնեց շենքերի և հողերի իրական արժեքի իր գնահատումը անկախ գնահատման վրա:

Եթե հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մեթոդի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր 783,365 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 819,487 հազար ՀՀ դրամ):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվները կազմում են 2,104,314 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 1,952,561 հազար ՀՀ դրամ):

Տեղադրման փուլում գտնվող հիմնական միջոցներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների կազմում ներառված տեղադրման փուլում գտնվող ակտիվները կազմում են 81,786 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 123,057 հազար ՀՀ դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ունեցել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Գուդվիլի և այլ ոչ նյութական ակտիվների շարժը հետևյալն է.

	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	838,367	145,365	217,388	1,201,120
Ավելացումներ	8,373	4,096	39,457	51,926
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	846,740	149,461	256,845	1,253,046
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	715,166	55,406	93,288	863,860
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	35,217	2,855	20,306	58,378
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	750,383	58,261	113,594	922,238
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք				
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	123,201	89,959	124,100	337,260
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	96,357	91,200	143,251	330,808
	Արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	767,915	145,365	172,708	1,085,988
Ավելացումներ	70,452	–	44,680	115,132
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	838,367	145,365	217,388	1,201,120
Կուտակված ամորտիզացիա և արժեզրկում				
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	671,969	52,216	65,472	789,657
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	43,197	3,190	27,816	74,203
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	715,166	55,406	93,288	863,860
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք				
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	95,946	93,149	107,236	296,331
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	123,201	89,959	124,100	337,260

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ոչ նյութական ակտիվները կազմում են 731,219 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 595,503 հազար ՀՀ դրամ):

13. Բռնագանձված ակտիվներ

2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների բռնագանձման արդյունքում ձեռք բերված գրավները ներկայացված են ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հող և շենքեր	1,658,241	1,994,157
Այլ ակտիվներ	34,802	29,771
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	1,693,043	2,023,928

Խմբի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի՝ ժամանակին և պատշաճ կերպով իրացմանը: Խումբը հիմնականում չի օգտագործում ոչ դրամային գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման նպատակով: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ համաձայն վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խմբի բռնագանձված ակտիվների արժեքը կազմել է 295,615 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 675,124 հազար ՀՀ դրամ) և վաճառված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 626,500 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 629,629 հազար ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ

Այլ ակտիվները բաղկացած են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Դեբիտորական պարտքեր	468,267	473,465
Չավարտված գործարքների գծով ստացվելիք գումարներ	316,709	167,712
Դրամական փոխանցումների գծով ստացվելիք գումարներ	21,772	50,897
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	806,748	692,074
Հանած` այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(17,442)	(17,427)
Ընդամենը զուտ այլ ֆինանսական ակտիվներ	789,306	674,647
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Թանկարժեք մետաղներ	690,448	1,018,709
Պաշարներ	255,917	295,309
Կանխավճարներ մատակարարներին	252,222	162,013
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	67,444	76,796
Ապահովագրության գծով հավելավճարի չամորտիզացված մաս	35,425	35,072
Հաշվարկներ աշխատակիցների հետ	968	15,849
Այլ	1,865	1,865
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,304,289	1,605,613
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,093,595	2,280,260

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020թ. հունվարի				
1-ի դրությամբ	8,572	75	8,780	17,427
Տեղափոխում Փուլ 2	(27)	27	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(27)	27	–
ԱՎԿ գծով ծախսեր	8,418	(14)	8,991	17,395
Վերականգնումներ	–	–	10,727	10,727
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(28,447)	(28,447)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	340	–	–	340
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,303	61	78	17,442

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019թ. հունվարի				
1-ի դրությամբ	15,401	66	10,259	25,726
Տեղափոխում Փուլ 1	278	(2)	(276)	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(1)	1	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(1)	1	–
ԱՎԿ գծով ծախսեր	(7,239)	11	(5,601)	(12,829)
Վերականգնումներ	–	–	28,255	28,255
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(23,857)	(23,857)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	133	–	(1)	132
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,572	75	8,780	17,427

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Այլ ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Այլ պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	540,943	833,744
Կրեդիտորական պարտքեր	367,332	394,400
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	908,275	1,228,144
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	197,635	400,969
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	18,740	21,164
Այլ	8,781	9,498
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	225,156	431,631
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,133,431	1,659,775

15. Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հետգնման պայմանագրեր բանկերի հետ	2,573,962	–
Բանկերից ստացված վարկեր	2,258,887	5,131,658
Հետգնման պայմանագրեր ՀՀ Կենտրոնական բանկի հետ	500,144	–
Փոխարժեքային գործառնությունների գծով կրեդիտորական պարտք	206,791	195,590
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	190,211	145,943
Այլ պարտավորություններ	919,309	1,440,283
Ընդամենը պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	6,649,304	6,913,474

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը ստացել է վարկեր 2 բանկերից (2019թ.՝ 4 բանկերից):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվների 89.5%-ը կենտրոնացված է մեկ բանկում (2019թ.՝ 87.1%, մեկ բանկում): 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների հիմքում գրավադրված են եղել 2,665,821 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական պարտատոմսերը (2019թ. բանկերի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր չեն եղել): 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների հիմքում գրավադրված են եղել 515,401 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով ՀՀ պետական պարտատոմսերը (2019թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ հակադարձ հետգնման պայմանագրեր չեն եղել):

16. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Խումբը օգտագործում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքները առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները, ինչպես նաև պայմանական արժեքները: Գրանցված համախառն պայմանական արժեքը ածանցյալ գործիքի հիմքում ընկած ակտիվի, հաշվարկային տոկոսադրույքի կամ ինդեքսի արժեքն է և ածանցյալ գործիքների արժեքների փոփոխությունների չափման հիմք է հանդիսանում: Պայմանական արժեքները ներկայացնում են գործարքների ծավալները տարեվերջին և չեն արտացոլում վարկային ռիսկը:

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Իրական արժեք		Պարտավորություն	Իրական արժեք		Պարտավորություն
Արտարժույթի փոխարկման պայմանագրեր	Պայմանական գումար	Ակտիվ		Պայմանական գումար	Ակտիվ	
Ֆորվարդներ և ֆյուչերսներ	128,222	3,427	–	–	–	–
Սվոփեր	6,598,620	224	45,315	4,650,063	–	24,488
Ընդամենը ածանցյալ պարտավորություններ	6,726,842	3,651	45,315	4,650,063	–	24,488

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի դիրքեր ածանցյալ գործիքների հետևյալ տեսակներում.

Ֆորվարդներ և ֆյուչերսներ

Ֆորվարդ և ֆյուչերս պայմանագրերը պայմանագրում նշված ֆինանսական գործիքը սահմանված գնով և ամսաթվին ապագայում գնելու կամ վաճառելու պայմանագրային համաձայնագրեր են: Ֆորվարդները արտաբորսայական շուկայում կնքվող անհատականացված պայմանագրեր են: Ֆյուչերսային պայմանագրերը կնքվում են կարգավորվող բորսաներում ստանդարտացված գումարներով և ենթակա են օրական կանխիկ մարժայի պահանջների:

Սվոփեր

Սվոփերը երկու կողմերի միջև փոխարժեքներ փոխանակելու վերաբերյալ պայմանագրային համաձայնագրեր են՝ որոշակի պայմանական գումարների վրա հիմնված վաճառումներ կատարելու համար:

17. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Իրավաբանական անձիք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	53,547,848	55,943,380
Ժամկետային ավանդներ	72,763,179	66,314,442
	126,311,027	122,257,822
Ֆիզիկական անձիք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	36,383,945	27,979,337
Ժամկետային ավանդներ	65,278,103	71,934,985
	101,662,048	99,914,322
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	227,973,075	222,172,144

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններում ներառված են 40,345,298 հազար ՀՀ դրամ գումարով ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, թողարկված ակրեդիտիվների, երաշխիքների և պայմանական պարտավորություններին վերաբերող այլ գործարքների համար (2019թ.՝ 36,954,707 հազար ՀՀ դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ամենամեծ տասը հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարը կազմում է 89,910,330 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 88,104,066 հազար ՀՀ դրամ) կամ հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ընդհանուր գումարի 39.44% (2019թ.՝ 39.66%):

18. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը բաղկացած են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ԱՄՆ դոլարով	13,205,098	12,121,332
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր ՀՀ դրամով	5,092,932	5,092,932
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր Եվրոյով	3,229,087	2,706,024
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	21,527,117	19,920,288

ՀՀ դրամով և ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի պայմանագրային մարման ժամկետը տատանվում է 2021-2022թթ. շրջանակներում: Եվրոյով արտահայտված պարտատոմսերի մարման ժամկետը 2021թ. է: ՀՀ դրամով պարտատոմսերի դեպքում արժեկտրոնի տոկոսադրույքը 10% է, ԱՄՆ դոլարով պարտատոմսերի դեպքում՝ 5%-6% և Եվրոյով պարտատոմսերի դեպքում՝ 4%: Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	421,775	1,515,072
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	(103,356)	120,000
Հետաձգված հարկային ծախս/(փոխհատուցում)՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	212,478	(126,037)
Շահութահարկի գծով ծախս	530,897	1,509,035

2020 թվականի հունվարի 1-ից սկսած ժամանակահատվածների համար շահութահարկի դրույթաչափը կազմում է 18% (2019թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև:

Հաշվապահական շահույթի և հարկային ծախսերի միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	3,310,101	6,961,172
Օրենքով սահմանված հարկի դրույթաչափ	18%	20%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույթաչափով	595,818	1,392,234
Զնվազեցվող ծախսեր/ (հարկերից ազատված եկամուտ)	38,435	(3,199)
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	(103,356)	120,000
Շահութահարկի գծով ծախս	530,897	1,509,035

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում			Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում		
	Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվու- թյունում	Այլ համապար- մասին հաշվետվու- թյունում	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվու- թյունում	Այլ համապար- մասին հաշվետվու- թյունում
Այլ պարտավորություններ	135,877	4,338	–	140,215	(50,666)	–
Բռնագանձված ակտիվներ	57,999	(5,800)	–	52,199	–	–
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(569,724)	(145,402)	–	(715,126)	(227,754)	–
Ներդրումային արժեթղթեր	(384,764)	233,643	(13,615)	(164,736)	4,758	245,370
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(181,314)	60,293	(122,110)	(243,131)	31,721	–
Այլ արժեզրկում և պահուստներ	8,414	(20,623)	–	(12,209)	27,151	–
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(4,721)	(412)	–	(5,133)	2,312	–
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(938,233)	126,037	(135,725)	(947,921)	(212,478)	245,370
						(915,029)

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Այլ փոխառու միջոցներ

Այլ փոխառու միջոցները բաղկացած են հետևյալ հոդվածներից.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՀՀ ԿԲ-ից ներգրավված վարկեր	5,440,771	5,565,432
Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	13,987,985	12,649,697
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկեր	4,039,629	2,912,194
ՀՀ կառավարությունից ներգրավված վարկեր	50,082	50,083
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	23,518,467	21,177,406

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են Գերմանա-Հայկական հիմնադրամի կողմից Փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման, սպառողական և այլ նպատակով վարկերի տրամադրման համար ներգրավված միջոցները:

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Եվրասիական Զարգացման Բանկից և Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկից ստացված վարկերը:

Վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ներգրավված վարկերը ներառում են Ազգային Հիփոթեքային Ընկերությունից և Բնակարան երիտասարդներին ՈՒՎԿ-ից ներգրավված վարկերը:

Պարտադիր պայմաններ

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը բավարարում է պարտքային բոլոր պարտադիր պայմաններին:

21. Ստորադաս փոխառություններ

Ստորադաս վարկերը ներառում են հետևյալը.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ստորադաս փոխառություններ՝ ստացված կապակցված կողմից	366,607	5,806,646
Ստորադաս վարկեր	366,607	5,806,646

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ փոխառության համաձայնագիր, որը խմբի անվճարունակության դեպքում հանդիսանում է ստորադաս խմբի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունները տրամադրված են ԱՄՆ դոլարով, տարեկան 7.12% միջին արդյունավետ տոկոսադրույքով և 2023թ. հունվարին սահմանված մարման ժամկետով (2019թ.՝ 7.12% և 2023թ. հունվարին սահմանված պայմանագրային մարման ժամկետով)
(Ծանոթագրություն 35): 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում խումբն իրականացրել է 5,599,452 հազար ՀՀ դրամի չափով ստորադասի փոխառության վաղաժամկետ մարում (Ծանոթագրություն 36).

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ**Իրավական և հարկային միջավայր**

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**Իրավական և հարկային միջավայր (շարունակություն)**

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները: Ղեկավարությունը համոզված է, որ խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով խմբի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում խումբը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Վարկային բնույթի պարտավորություններ		
Զօգտագործված վարկային գծեր	13,053,295	13,260,404
Ֆինանսական երաշխիքներ	6,984,533	3,225,978
Ակրեդիտիվներ	1,393,572	1,834,846
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	21,431,400	18,321,228
ԱՎԿ պահուստներ վարկային բնույթի պարտավորությունների գծով	230,632	53,620

2020 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Զօգտագործված վարկային գծեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,092	11,092
Նոր վարկային գծեր	51,704	51,704
Ժամկետը սպառված վարկային գծեր	(5,226)	(5,226)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	43,099	43,099
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	116	116
2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	100,785	100,785

Ակրեդիտիվներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,610	15,610
Նոր ակրեդիտիվներ	4,822	4,822
Ժամկետը սպառված ակրեդիտիվներ	(7,783)	(7,783)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	8,898	8,898
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	269	269
2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,816	21,816

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)**

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2020 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	26,918	26,918
Նոր ֆինանսական երաշխիքներ	89,153	89,153
Ժամկետը սպառված ֆինանսական երաշխիքներ	(14,249)	(14,249)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	6,064	6,064
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	145	145
2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	108,031	108,031

2019 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Չօգտագործված վարկային գծեր	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,783	13,783
Նոր վարկային գծեր	3,340	3,340
Ժամկետը սպառված վարկային գծեր	(3,892)	(3,892)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(2,080)	(2,080)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(59)	(59)
2019 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11,092	11,092

Ակրեդիտիվներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	16,203	16,203
Նոր ակրեդիտիվներ	8,232	8,232
Ժամկետը սպառված ակրեդիտիվներ	(6,606)	(6,606)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(2,139)	(2,139)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(80)	(80)
2019 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,610	15,610

Ֆինանսական երաշխիքներ	Փուլ 1	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	40,070	40,070
Նոր ֆինանսական երաշխիքներ	18,411	18,411
Ժամկետը սպառված ֆինանսական երաշխիքներ	(27,594)	(27,594)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(3,985)	(3,985)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	16	16
2019 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,918	26,918

Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Այսուամենայնիվ, 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն իրականացրել է ավտոտրանսպորտային միջոցների (նաև ավտոտրանսպորտային միջոցների օգտագործումից բխող պատասխանատվության պարտադիր ապահովագրություն), շենքերի և շինությունների, շահագործվող գույքի, բանկոմատների, բանկային թիսկերի, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործության, տնօրենների և ղեկավարների պատասխանատվության ապահովագրություն: Քանի դեռ խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

23. Կապիտալ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 19,947,633 հազար ՀՀ դրամ (2019թ.՝ 16,416,633 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկի կանոնադրության համաձայն՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 66,492 սովորական բաժնետոմսերից և 333 արտոնյալ բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 300,000 դրամ և 100 դրամ անվանական արժեքներով (2019թ.՝ 54,722 սովորական բաժնետոմսեր և 333 արտոնյալ բաժնետոմսեր):

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Կապիտալ (շարունակություն)

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)	Վճարված կանոնադրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում (%)
«Ըղվանսդ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ	14,539,800	72.89	13,287,900	80.94
«Ըղվանսդ գլոբալ ինվեստմենտ» ՍՊԸ (արտոնյալ բաժնետոմսեր)	33	–	33	–
Հայփոստ Թրասթ Սենթըմենթ ԲԻ ՎԻ	4,410,600	22.11	2,307,900	14.06
Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցի՝ ի դեմս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի	997,200	5.00	820,800	5.00
	19,947,633	100	16,416,633	100

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ծայրի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բանկի արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն իրավասու մարմնի կողմից շահաբաժիններ վճարելու մասին որոշման կայացման դեպքում ստանալ տարեկան հաստատագրված շահաբաժին իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի 20%-ի չափով:

Համաձայն 2020թ. ապրիլի 2-ին տեղի ունեցած Բաժնետերերի արտահերթ ժողովի որոշման՝ Բանկի բաժնետիրական կապիտալն աճել է 3,531,000 հազար ՀՀ դրամով՝ 300,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով 11,770 սովորական բաժնետոմսի լրացուցիչ տեղաբաշխմամբ: Այս ավելացումից 1,117,666 հազար ՀՀ դրամ վերագրվել է Բանկի չբաշխված շահույթի բաշխմանը առկա բաժնետերերին, չի պահանջել կանխիկ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների օգտագործում և բացառվել է դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունից:

2020 թվականի ընթացքում շահութաբաժիններ չեն հայտարարվել և վճարվել: Համաձայն 2019թ. հունիսի 19-ին տեղի ունեցած Բաժնետերերի ժողովի որոշմանը՝ Բանկի կողմից հայտարարված և վճարված շահութաբաժինները կազմել են 850,374 հազար ՀՀ դրամ սովորական բաժնետոմսերի և 6.6 հազար ՀՀ դրամ արտոնյալ բաժնետոմսերի համար: Շահութաբաժինների հայտարարելու դրությամբ մեկ սովորական բաժնետոմսի գծով շահութաբաժինները կազմել են 15,540 ՀՀ դրամ և մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի գծով շահութաբաժինները՝ 19.8 ՀՀ դրամ:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալը ձևավորվել է բաժնետերերի դրամական ներդրումներից, ընդ որում, բաժնետերերն ունեն շահութաբաժիններ ստանալու և կապիտալը ՀՀ դրամով տեղաբաշխելու իրավունք:

Բանկի բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են չբաշխված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության:

Գլխավոր պահուստ

Գլխավոր պահուստը ստեղծվում է ՀՀ կարգավորումներով սահմանված պահանջներին համապատասխան ընդհանուր բանկային ռիսկերի, ներառյալ՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի կամ արտակարգ իրավիճակների գծով: Պահուստը ստեղծվում է Բանկի կանոնադրության համաձայն, որը պահանջում է ձևավորել գլխավոր պահուստ Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ոչ պակաս, քան 20% -ի չափով:

Հողի և շենքերի վերազնահատումից աճ

Հողի և շենքերի վերազնահատումից աճն օգտագործվում է հողի և շենքերի իրական արժեքի աճի գրանցման համար և նվազում է նույն ակտիվի գծով սեփական կապիտալում նախկինում ձանաչված աճի չափով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստը գրանցում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Զուտ տոկոսային եկամուտ

Զուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է.

	2020թ.	2019թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	23,296,412	22,085,893
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	49,569	37,230
Ներդրումային արժեթղթեր	26,154	81,958
Դրամական համարժեքներ	4,788	22,385
Այլ տոկոսային եկամուտ	1,600	7,542
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	2,063,732	1,730,976
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	25,442,255	23,965,984
Առևտրային արժեթղթեր	107,629	112,090
Ֆինանսական վարձակալություն	54,076	15,307
Այլ տոկոսային եկամուտ	161,705	127,397
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	25,603,960	24,093,381
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,442,496	7,803,953
Այլ փոխառու միջոցներ	1,495,390	1,240,662
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,243,286	1,091,421
Ստորադաս փոխառություններ	144,088	409,689
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	51,523	368,417
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	197,049	226,447
Ընդամենը տոկոսային ծախս	11,573,832	11,140,589
Զուտ տոկոսային եկամուտ	14,030,128	12,952,792

25. Վարկային կորուստների գծով ծախս

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Total
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	275	–	–	275
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	(3,816)	–	–	(3,816)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9	1,504,708	1,001,466	3,389,806	5,895,980
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	100	–	–	100
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	26,332	–	–	26,332
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	8,418	(14)	8,991	17,395
Ֆինանսական երաշխիքներ	22	80,968	–	–	80,968
Վարկային բնույթի պարտավորություններ	22	89,577	–	–	89,577
Ակրեդիտիվներ	22	5,937	–	–	5,937
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախս		1,712,499	1,001,452	3,398,797	6,112,748

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Վարկային կորուստների գծով ծախս (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներառված ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը 2019 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Total
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	(3,342)	–	–	(3,342)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	(2,493)	–	–	(2,493)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9	34,204	168,294	1,246,121	1,448,619
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	(4,014)	–	–	(4,014)
Իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	10	(205,430)	–	–	(205,430)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	14	(7,239)	11	(5,601)	(12,829)
Ֆինանսական երաշխիքներ	22	(13,168)	–	–	(13,168)
Վարկային բնույթի պարտավորություններ	22	(2,632)	–	–	(2,632)
Ակրեդիտիվներ	22	(513)	–	–	(513)
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախս		(204,627)	168,305	1,240,520	1,204,198

26. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է հետևյալ հոդվածները

	2020թ.	2019թ.
Վճարային քարտերով գործառնություններ	1,597,673	1,358,039
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	608,846	757,503
Վարկերի գծով միջնորդավճարներից եկամուտ	215,899	337,616
Հաշվարկային գործառնություններ	215,441	262,021
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	77,849	56,861
Այլ	386,575	422,034
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով եկամուտ	3,102,283	3,194,074
Վճարային քարտերով գործառնություններ	986,342	703,332
Միջնորդավճարներ փոխանցումներից	150,087	183,080
Հաշվարկային գործառնություններ	82,649	60,706
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	37,000	7,757
Այլ ծախսեր	76,596	66,058
Ընդամենը միջնորդավճարների գծով ծախս	1,332,674	1,020,933
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	1,769,609	2,173,141

27. Զուտ առևտրային եկամուտ

	2020թ.	2019թ.
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ	1,750,875	1,304,344
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով զուտ վնաս	(601,591)	(277,425)
Առևտրային արժեթղթերից զուտ (վնաս)/օգուտ	(36,914)	66,531
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	1,112,370	1,093,450

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Այլ եկամուտ

	2020թ.	2019թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	663,810	463,953
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	264,095	253,891
Ինկասացիայի գծով եկամուտ	34,346	41,478
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից զուտ օգուտ	30,004	208,293
Շահաբաժիններից եկամուտ	17,887	3,149
Շնորհներից եկամուտ	2,424	2,424
Հիմնական միջոցների օտարումից զուտ օգուտ	1,046	2,072
Այլ եկամուտ	171,747	275,472
Ընդամենը այլ եկամուտ	1,185,359	1,250,732

29. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսերը ներառում են.

	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ	4,903,318	5,434,453
Այլ ծախսեր	135,058	106,545
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	5,038,376	5,540,998
Գովազդի գծով ծախսեր	579,740	512,842
Ծրագրային ապահովման ծախսեր	470,453	440,520
Ավանդների ապահովագրման ծախսեր	284,414	250,727
Անվտանգության գծով ծախսեր	241,346	215,073
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	240,177	185,244
Խորհրդատվություն և այլ ծառայություններ	225,804	202,399
Արմենիան Քարդ վճարային համակարգի գծով ծախսեր	210,242	233,708
Կապ	186,057	144,731
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	143,464	156,248
Ապահովագրության գծով ծախսեր	108,658	112,779
Գրասենյակային պարագաներ և պահպանության ծախսեր	104,201	111,195
Կոմունալ ծախսեր	98,881	104,302
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	40,325	47,243
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	32,157	28,050
Գործուղման ծախսեր	10,073	40,697
Վճարված տուգանքներ	5,596	84,424
Այլ ծախսեր	377,374	383,072
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	3,358,962	3,253,254

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար Խուլբը ճանաչել է 40,325 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունից (2019թ.՝ 43,077 հազար ՀՀ դրամի չափով վարձավճարի գծով ծախս ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունից և 4,166 հազար ՀՀ դրամի չափով կարճաժամկետ վարձակալությունից):

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում**Ներածություն**

Խմբի գործունեությանը բնորոշ են բազմազան ֆինանսական ռիսկեր, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կազմակերպվում է խմբի առաքելությանը, հիմնական ու միջանկյալ նպատակներին համահունչ և ուղղված է խմբի ֆինանսական վիճակի բարելավմանը և հեղինակության բարձրացմանը:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացի նպատակն է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված համալիր միջոցառումների, սահմանաչափերի և ներքին իրավական ակտերի շրջանակներում օժանդակել խմբի ղեկավարությանը կայացնելու որոշումներ, որոնք թույլ են տալիս արդյունավետ կառավարել խմբի և խմբի հաճախորդների ակտիվների և պարտավորությունների հետ առնչվող ռիսկերը, հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստների բացառման կամ դրանց նվազագույնի հասցնելու միջոցով, շահութաբերության, իրացվելիության և վճարունակության սահմանաչափերի ընդունելի մակարդակի ապահովումը: Ռիսկերի կառավարումը հիմնվում է խմբի իրավասու մարմնի կողմից հաստատված ընթացակարգերի, կարգերի, նորմատիվների և սահմանաչափերի վրա: Խմբի ռիսկերի բացահայտումը, չափումը, վերահսկումը և մոնիտորինգը կրում են պարբերական և շարունակական բնույթ: Ռիսկերի վերլուծությունը հանդիսանում է խմբի ռազմավարական պլանավորման, ինչպես նաև ներդրումային ծրագրերի գնահատման մի մասը: Խմբի ռիսկերի կառավարման սկզբունքներին են դասվում. ձգնաժամային իրավիճակներում ռիսկերի կառավարման ոչ ստանդարտ ընթացակարգերի օգտագործումը, ֆինանսական դրության կայունության ստուգման նպատակով սթրես սցենարների պարբերաբար կիրառումը, ակտիվներում բիզնես գործառնությունների և վարկային պորտֆելի տեսակների կենտրոնացումից խուսափելը, խմբի ակտիվների և պարտավորությունների դիվերսիֆիկացումը, խմբի կողմից ստանձնած ռիսկերի համապատասխան հաճախականությամբ մոնիտորինգի իրականացումը, բանկային ռիսկերի կենտրոնացված կառավարումը, ռիսկերի կառավարման վարչության և այլ ստորաբաժանումների միջև անընդհատ կապը:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Բանկում ռիսկերի կառավարումը կազմակերպվում և կոորդինացնում է Գործադիր տնօրենը՝ Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան: Բանկում ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի միջոցով:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող այլ քաղաքականությունների հաստատման համար, որոնց հիման վրա Բանկի Գործադիր տնօրենը կազմակերպում է ռիսկերի կառավարումը՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի կառավարման սահմանաչափերը և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջները:

Վարչություն

Բանկում ռիսկերի կառավարման կազմակերպման նպատակով Բանկի Վարչությունն իրականացնում է՝

- ▶ ձգնաժամային իրավիճակներում խմբի եկամտաբերության հետ կապված, ինչպես նաև գործառնական, ռազմավարական, վարկանիշային և իրավական ռիսկերին առնչվող խմբի ռիսկերի կառավարման տեսակետի հիման վրա Խորհրդի համաձայնությամբ համալիր միջոցառումների հաստատումը,
- ▶ որոշակի գործարքների հանդեպ արգելքների սահմանումը,
- ▶ միջբանկային շուկայում առանց ապահովվածության իրականացվող գործառնությունների սահմանաչափերի սահմանումը,
- ▶ բանկային ռիսկերի կարգավորման և վերահսկման ներքին նորմատիվների սահմանումը:

Վարչությունը պատասխանատու է խմբի ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Վարչությունը պատասխանատվություն է կրում նաև խմբի իրացվելիության ֆինանսական ռիսկերի համար: Վարչությանն է վերապահված խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի գործառնությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք (շարունակություն)*****Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում***

Ռիսկերի կառավարման վարչության հիմնական գործառնություններն են՝

- ▶ Խմբում ռիսկերի կառավարման գործուն մեխանիզմների և գործընթացների մշակումն ու ներդրումը, դրանց ներդրման նկատմամբ հսկողության իրականացումը,
- ▶ Խմբի կողմից տրամադրվող վարկերի ռիսկայնության վերլուծությունը և ծրագրային վարկերի տրամադրման գործընթացի նկատմամբ հսկողությունը,
- ▶ տրամադրված վարկերի մոնիտորինգը, խնդիրների բացահայտումը և դրանց վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը,
- ▶ գրավադրվող գույքի գնահատումների նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը և գրավադրված գույքի վերագնահատումների պարբերական իրականացումը,
- ▶ Խմբի սեփականությունը հանդիսացող գույքի ապահովագրության գործընթացի կազմակերպումը,
- ▶ խնդրահարույց վարկային պորտֆելի կառավարումը:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը և արդյունավետությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժինը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Բանկի խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Կախված տարատեսակ գործոններից՝ Խումբը նպատակահարմար է գտնում բանկային ռիսկերը բաժանել արտաքին և ներքին ռիսկերի:

Արտաքին ռիսկերն են՝ երկրի, օրենսդրական, ֆորս մաժորային հանգամանքների, գնային և մրցակցային ռիսկերը:

Խմբի ներքին ռիսկերի դասին են պատկանում իր իսկ գործառնություններից բխող ռիսկերը: Դրանք են վարկային, գործառնական, իրացվելիության, տոկոսադրույքի, արտարժույթային, հեղինակության, կապիտալի նվազման, անձնակազմի և փողերի լվացման:

Երկրի ռիսկը Բանկը կառավարում է՝ օգտվելով միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, S&P, Fitch) կողմից միջազգային բանկերին և կազմակերպություններին շնորհված վարկանիշներից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կատարում է Խմբի գործընկեր արտասահմանյան բանկերի վարկանիշների մոնիտորինգ և եռամսյակը մեկ Բանկի Վարչության հաստատման է ներկայացնում այդ բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների գծով սահմանաչափերը:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում՝ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում՝ հնարավոր կորուստների գնահատում ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես թեստերի միջոցով, ֆինանսական գործիքների գծով սահմանաչափերի (ըստ արժեթղթերով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի) սահմանում, արժեթղթերի փաթեթի բազմազանացում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Մրցակցային ռիսկի կառավարումը իրականացվում է բիզնես ստորաբաժանումների և բիզնեսի զարգացման բաժնի կողմից պարբերաբար իրականացվող Խմբի և այլ բանկերի կողմից առաջարկվող ծառայությունների տեսականու և պայմանների համեմատության միջոցով:

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբում կառավարվում է Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից՝ մշակելով և կիրառելով տոկոսադրույքի ռիսկի զսպման մեխանիզմներ/մոդելներ, որի հիման վրա էլ Խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի կողմից ընդունվում են որոշումներ: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը տոկոսադրույքի ռիսկի կառավարման համար ընտրել է տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ձեղքվածքի, դյուրացիայի և բազային ռիսկի մոդելները: Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայունության ձեղքվածքի և դյուրացիայի մոդելները կիրառվում են սթրես սցենարների միջոցով ամսական կտրվածքով: Տոկոսադրույքի բազային ռիսկը կառավարվում է սթրես սցենարի միջոցով տարբեր խստության սցենարների կիրառմամբ եռամսյակային կտրվածքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք (շարունակություն)**

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով իրականացվում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային կառուցվածքի՝ իրացվելիության ձեղքվածքի (liquidity GAP) ամենօրյա քննարկում, ինչպես նաև բարձր իրացվելի գործիքներում ներդրումների տեսակարար կշռի նկատմամբ հսկողություն: Իրացվելիության ռիսկի զսպման նպատակով խմբի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեին Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից ամսական կտրվածքով ներկայացվում է վերլուծություն խմբի սպասվելիք մարումների, տրամադրվելիք միջոցների և դիրքի վերաբերյալ: Իրացվելիության ռիսկի կառավարումն իր մեջ ներառում է՝ խմբի ակտիվների գնագոյացման մեխանիզմի մշակումը, բանկին տրամադրված փոխառությունների գումարների, տեսակների կամ համախառն տոկոսային ծախսերի սահմանաչափերը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար օգտագործվող ֆինանսավորման աղբյուրների կենտրոնացումների սահմանաչափերի կիրառումը, փոխառությունները, ըստ մարման ժամկետների դիվերսիֆիկացնելու պահանջը, իրացվելիության պահանջները բավարարելու համար խմբի հետ կապված անձանցից (կազմակերպություններից) փոխառու միջոցների ներգրավման սահմանափակումները, տոկոսադրույքի ռիսկը սահմանափակելու սկզբունքներն ու մեթոդները՝ ներառյալ հետհաշվեկշռային հոդվածների հետ առնչվող տոկոսադրույքի ռիսկն ու սահմանաչափերը, տոկոսային մարժայի նպատակային մակարդակը, միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման տոկոսադրույքի վերաբերյալ որոշումների կայացման մեխանիզմներն ու ընթացակարգերը, խմբի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ձեղքվածքի թույլատրելի սահմանաչափերը, խմբի այն ստորաբաժանումների աշխատանքների կորդինացման եղանակները, որոնք կարող են իրենց կողմից իրականացվող գործառնություններով ազդել խմբի իրացվելիության մակարդակի վրա, իրացվելիության արտահերթ պահանջները (ինչը կարող է ծագել եկամուտների նվազման, չաշխատող ակտիվների աճի, ավանդների կենտրոնացման) բավարարելու ծրագիրը, և որի հիման վրա կործակվում է խմբի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ տրամադրվող համապատասխան հաշվետվությունների ձևերը:

Կապիտալի նվազման ռիսկի չափման մեխանիզմներ են հանդիսանում ներքին և ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվները (կապիտալի համարժեքության, մեկ փոխառուի գծով և այլն): Ամսական կտրվածքով կիրառվող սթրես սցենարները հնարավորություն են տալիս որոշելու կապիտալի առավելագույն կորստի մեծությունը՝ կախված տարբեր հանգամանքներից:

Անձնակազմի ռիսկը կառավարվում է Անձնակազմի կառավարման բաժնի կողմից, որը պարբերաբար իրականացնում է ՀՀ բանկային համակարգում աշխատատեղերի և դրանց պայմանների ուսումնասիրություն, ինչպես նաև կազմակերպում է աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների բարձրացմանն ուղղված դասընթացներ՝ ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին միջոցների հաշվին:

Փողերի լվացման ռիսկի կառավարումը իրականացվում է ֆինանսական դիտարկումների բաժնի կողմից, որը գործում է փողերի լվացման դեմ պայքարի օրենսդրության և Բանկի ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

Ռիսկի կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, որի հետևանքով տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխությունները պայմանագրային պարտավորությունների կատարման նրանց ունակության վրա նույն կերպ են ազդում: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ ակտիվների տեսակների, վարկային և արժեթղթերի պորտֆելների պահպանմանը:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Խումբը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Խումբը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը խմբին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)****Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ**

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից ծագող վարկային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված դրական իրական արժեքով:

Վարկային բնույթ ունեցող պարտավորությունների հետ կապված ռիսկեր

Խումբը իր հաճախորդներին ընծեռում է երաշխիքների ստացման հնարավորություն, որոնց գծով Խմբի մոտ կարող է անհրաժեշտություն ծագել հաճախորդների անունից կատարելու վճարումներ: Հաճախորդները նման վճարումները հատուցում են Խմբին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Նշված պայմանագրերի համաձայն՝ Խումբը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են վարկային ռիսկերին, և նվազեցվում են նույն ընթացակարգերի և ռիսկի վերահսկման քաղաքականության վարման շնորհիվ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, զտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացված է հաշվեկշռային արժեքով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Ապահովման միջոցների և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում:

Արժեզրկման գնահատում

2018 թ. հունվարի 1-ից Խումբը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված երեք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանք հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

PD	<i>Դեֆոլտի հավանականությունը</i> որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
EAD	<i>Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը</i> դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
LGD	<i>Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը</i> դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ձևաչափից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամԱՎԿ): 12ամԱՎԿ-ը ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Խումբը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Խումբը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև:

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Խումբը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԿԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Ակտիվը համարվում է արժեզրկված: Խումբը ձևակերպում է ԱԿԱՎԿ պահուստ:
- POCI: Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի և վերականգնման սահմանումը

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ և, հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 91 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը:

Ֆինանսական գործիքը նաև համարվում է արժեզրկված՝ հիմք ընդունելով սահմանված այլ քանակական և որակական գործոններ, ինչպիսիք են փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի որակը, վերանայման կարգավիճակը, որոնք հաստատվում են ղեկավարության կողմից:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը**Գանձապետական և միջբանկային հարաբերություններ**

Խմբի գանձապետական և միջբանկային հարաբերությունները և գործընկերները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ-դիլերներ, արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող ընկերություններ և քլիրինգային ընկերություններ: Այս հարաբերությունների առումով Խումբը գնահատում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և այլ արտաքին տվյալներ, օր՝ արտաքին վարկանիշները:

Հաճախորդներին տրված վարկեր**Խմբավորում**

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1-ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ էական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Խումբը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: 2019թ. Խումբն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ Խոշոր բիզնես վարկեր,
- ▶ ՓՄՁ վարկեր,
- ▶ Սպառողական վարկեր,
- ▶ Հիփոթեքային վարկեր,
- ▶ Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցաներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես 12 ամիս ժամանակաշրջանի ընթացքում դեֆոլտ կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուր վարկերի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս խումբը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն էական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա՝ հաշվարկված ըստ ժամանակային շարքերի ռեգրեսիայի վերլուծության: Դեֆոլտի հավանականությունների կանխատեսումները գնահատվում են հիմնվելով պաշտոնապես հասանելի կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշների վրա:

Հիմք ընդունելով մակրոտնտեսական պարամետրերի պատմական կանխատեսումների գնահատման շեղումները փաստացի միտումներից՝ մակրոտնտեսական զարգացման երեք սցենարները ուղղված են երեք դեֆոլտի հավանականության PIT մատրիցների վերջնական արդյունքին, որոնք կշռված են 10%, 80% և 10% հավանականություններով՝ լավագույն, բազային և վատագույն սցենարներին համապատասխան:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը՝ մեծացնելու իր վարկի գումարը դեֆոլտին մոտենալու դեպքում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար խումբը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2, Փուլ 3 և ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող դեպքերի համար:

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Խումբը դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո ըստ LGD խմբերի: Ժամանակային կտրվածքով վերջին ժամկետանց վարկերի համար հնարավոր վերադարձի հավանականությունը գնահատվում է նախկինում ժամկետանց վարկերի պոպուլյացիայի զարգացման գործակիցով: Տվյալ շրջանակներում հաշվի են առնվում հավաքագրման քաղաքականության ցանկացած փոփոխություն: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և գեղչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ միջին արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր LGD խմբի գծով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Խումբը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացորդային կյանքի ընթացքում դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Խումբը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Խումբը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս խմբի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ՀՀ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ կանխորոշված փոխկապակցված կողմերի ժամկետանց օրերի քանակը:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում խումբը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ ՀՆԱ-ի տարեկան աճը,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք,
- ▶ ՀՀ ԿԲ բազային դրույքի աճը,
- ▶ Գործազրկության մակարդակ:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Խումբը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (արտաքին վարկանիշային գործակալություններ, կառավարական մարմիններ, օրինակ՝ կենտրոնական բանկեր և միջազգային ֆինանսական հաստատություններ): Խմբի Վարկային Ռիսկի Վարչության մասնագետները որոշում են բազմակի սցենարներին վերագրելի կշիռները: Ստորև ներկայացված աղյուսակում ցույց են տրված կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականները / ենթադրությունները, ըստ տարբեր տնտեսական սցենարների, որոնց հիման վրա հաշվարկվում է ԱՎԿ-ն: Հետագա տարիների թվերը հանդիսանում են երկարաժամկետ միջին արդյունքներ և նույնն են յուրաքանչյուր սցենարի համար, ինչպես 2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ին:

		Որոշված հավանակա- նությունը, %	Որոշված հավանակա- նությունը, %		
Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենարը		2021թ.	2022թ.	2023թ.
Ապրանքների ներմուծում, ծավալը մլն ՀՀ դրամ	Լավատեսական	10%	2,747,902	3,281,384	3,876,590
	Բազիսային	80%	2,444,087	2,622,505	2,800,835
	Վատատեսական	10%	2,140,271	2,037,235	1,944,768
Եվրո / ՀՀ դրամ փոխարժեք	Լավատեսական	10%	604.7	594.7	611.9
	Բազիսային	80%	623.4	613.1	630.8
	Վատատեսական	10%	642.1	631.5	649.7
ՀՀ ԿԲ բազային դրույքի աճ, %	Լավատեսական	10%	2.4%	2.7%	3.0%
	Բազիսային	80%	3.3%	3.7%	4.2%
	Վատատեսական	10%	4.2%	4.7%	5.4%
Պրամական փոխանցումներ արտասահմանում գտնվող ֆիզիկական անձանցից, ծավալը հազար ԱՄՆ դոլար	Լավատեսական	10%	1,798,753	1,812,552	1,851,195
	Բազիսային	80%	1,998,614	2,013,947	2,056,883
	Վատատեսական	10%	2,098,545	2,114,644	2,159,728

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը կառավարվում է Խմբի ներքին վարկանիշների հիման վրա, ինչպես նկարագրված է վերևում: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է վարկային որակը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված ակտիվների դասերի համար՝ հիմնվելով Խմբի վարկանշման համակարգի վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Ստորև ներկայացված աղյուսակում բարձր վարկանիշ ունեցող վարկերը հաճախորդներին տրված վարկերն են, որոնք ունեն նվազագույն մակարդակի վարկային ռիսկ, սովորաբար ապահովված բարձրակարգ գրավով (որպես գրավ են հանդիսանում դրամական միջոցներ կամ պետական երաշխիքներ): Լավ ֆինանսական վիճակ և պարտքերի սպասարկման լավ պատմություն ունեցող այլ վարկառուները ընդգրկվում են ստանդարտ վարկանիշի մեջ: Ստանդարտ վարկանիշից ցածր վարկերը կազմում են անհատապես չարժեզրկված, ստանդարտից ցածր գնահատական ունեցող վարկերը:

31 դեկտեմբերի 2020թ.	Ծան.	Բարձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	774,548	22,695,854	–	23,470,402
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	Փուլ 1	447,170	16,506,725	–	16,953,895
Հաճախորդներին տրված վարկեր անորոշիվացված արժեքով	11					
-ՓՄՁ վարկեր		Փուլ 1	257,472	31,757,896	–	32,015,368
		Փուլ 2	–	–	2,729,847	2,729,847
		Փուլ 3	–	–	4,984,043	4,984,043
- Կորպորատիվ վարկավորում		Փուլ 1	31,832,893	49,019,561	–	80,852,454
		Փուլ 2	–	–	2,811,768	2,811,768
		Փուլ 3	–	–	5,363,490	5,363,490
- Սպառողական վարկեր		Փուլ 1	1,319,711	35,215,981	–	36,535,692
		Փուլ 2	–	–	1,831,980	1,831,980
		Փուլ 3	–	–	2,421,813	2,421,813
- Հիփոթեքային վարկեր		Փուլ 1	–	47,259,947	–	47,259,947
		Փուլ 2	–	–	644,105	644,105
		Փուլ 3	–	–	1,821,971	1,821,971
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր		Փուլ 1	–	18,654,928	–	18,654,928
		Փուլ 2	–	–	299,860	299,860
		Փուլ 3	–	–	218,899	218,899
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10					
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	–	33,644,774	–	33,644,774
- Անորոշիվացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	–	1,828,856	–	1,828,856
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10					
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	–	2,666,326	–	2,666,326
- Անորոշիվացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	–	515,781	–	515,781
Չօգտագործված վարկային գծեր	22	Փուլ 1	–	13,053,295	–	13,053,295
Ակրեդիտիվներ	22	Փուլ 1	–	1,393,572	–	1,393,572
Ֆինանսական երաշխիքներ	22	Փուլ 1	–	6,984,533	–	6,984,533
Ընդամենը			34,631,794	281,198,029	8,317,560	338,957,599

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

31 դեկտեմբերի 2019թ.	Ծան.	Քաղձր դաս	Ստանդարտ դաս	Ստանդարտից ցածր դաս	Արժեզրկված	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (առանց կանխիկ միջոցների)	6	Փուլ 1	1,590,245	30,547,624	–	32,137,869
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	Փուլ 1	402,560	20,157,488	–	20,560,048
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9					
- ՓՄՁ վարկեր		Փուլ 1	225,082	38,017,562	–	38,242,644
		Փուլ 2	–	–	480,226	480,226
		Փուլ 3	–	–	1,757,081	1,757,081
- Խոշոր բիզնես վարկեր		Փուլ 1	29,462,024	44,432,524	–	73,894,548
		Փուլ 2	–	–	824,701	824,701
		Փուլ 3	–	–	4,608,471	4,608,471
- Սպառողական վարկեր		Փուլ 1	1,307,228	41,015,940	–	42,323,168
		Փուլ 2	–	–	1,092,531	1,092,531
		Փուլ 3	–	–	1,765,126	1,765,126
- Հիփոթեքային վարկեր		Փուլ 1	–	42,785,195	–	42,785,195
		Փուլ 2	–	–	351,489	351,489
		Փուլ 3	–	–	1,463,612	1,463,612
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր		Փուլ 1	–	21,001,528	–	21,001,528
		Փուլ 2	–	–	289,245	289,245
		Փուլ 3	–	–	239,361	239,361
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր	10					
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող		Փուլ 1	–	18,583,131	–	18,583,131
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող		Փուլ 1	–	1,685,769	–	1,685,769
Զօգտագործված վարկային գծեր	22	Փուլ 1	–	13,260,404	–	13,260,404
Ակրեդիտիվներ	22	Փուլ 1	–	1,834,846	–	1,834,846
Ֆինանսական երաշխիքներ	22	Փուլ 1	–	3,225,978	–	3,225,978
Ընդամենը			32,987,139	276,547,989	3,038,192	322,406,971

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման պահուստի գծով մանրամասն տեղեկատվության համար տես
ծանոթագրությունը 9-ը:

Ֆինանսական երաշխիքները, ակրեդիտիվները և վարկային պարտավորությունները գնահատվում են և
ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստ է հաշվարկվում այնպես, ինչպես վարկերի համար:

2020թ. Խուճը տրամադրել է 2,467,988 հազար ՀՀ դրամի չափով վարկեր կառավարության աջակցության
ծրագրերի շրջանակներում՝ վարկառուների վրա COVID-19-ի ազդեցությունը մեղմելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2020 և 2019թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի՝ վարկային ռիսկի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով ըստ աշխարհագրական սեգմենտների.

31 դեկտեմբերի 2020թ.				
	ՀՀ	Ոչ ՏՀՀ-յ ալլ երկրներ	ՏՀՀ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30,385,960	2,887,143	71,385	33,344,488
Առևտրային արժեթղթեր	879,049	–	–	879,049
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	16,010,086	126	934,114	16,944,326
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,651	–	–	3,651
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	197,220,224	32,171,660	203,737	229,595,621
Ներդրումային արժեթղթեր	35,543,049	–	5,333	35,548,382
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	3,182,001	–	–	3,182,001
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	472,443	64	316,799	789,306
	283,696,463	35,058,993	1,531,368	320,286,824
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,129,012	51,475	2,468,817	6,649,304
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	42,240	–	3,075	45,315
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	165,341,835	51,836,601	10,794,639	227,973,075
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	19,319,342	1,842,325	365,450	21,527,117
Այլ փոխառու միջոցներ	19,478,838	2,528,695	1,510,934	23,518,467
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,761,890	–	–	1,761,890
Ստորադաս փոխառություններ	–	366,607	–	366,607
Այլ պարտավորություններ	814,402	–	93,873	908,275
	210,887,559	56,625,703	15,236,788	282,750,050
Զուտ ակտիվներ / (պարտավորություններ)	72,808,904	(21,566,710)	(13,705,420)	37,536,774

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ոչ-ՏՀՀ երկրները հիմնականում ներկայացնում են Ռուսաստանը, Վրաստանը, Արգենտինան, Ուրուգվայը, Բահամները, Պանաման, Արաբական Միացյալ Էմիրությունները, Եգիպտոսը, Հնդկաստանը, Լիբանանը և Սիրիան:

31 դեկտեմբերի 2019թ.				
	ՀՀ	Ոչ ՏՀՀ-յ ալլ երկրներ	ՏՀՀ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	37,573,567	5,939,464	27,706	43,540,737
Առևտրային արժեթղթեր	646,487	–	–	646,487
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	19,731,721	48	817,486	20,549,255
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	198,372,769	28,064,740	7,482	226,444,991
Ներդրումային արժեթղթեր	19,466,768	854,117	5,333	20,326,218
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	254,970	9,656	410,021	674,647
	276,046,282	34,868,025	1,268,028	312,182,335
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,344,721	119,714	2,449,039	6,913,474
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	24,488	24,488
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	164,835,315	45,852,339	11,484,490	222,172,144
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	17,475,706	1,989,752	454,830	19,920,288
Այլ փոխառու միջոցներ	18,265,212	2,912,194	–	21,177,406
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,066,563	–	–	2,066,563
Ստորադաս փոխառություններ	–	5,806,646	–	5,806,646
Այլ պարտավորություններ	1,128,098	25,000	75,046	1,228,144
	208,115,615	56,705,645	14,487,893	279,309,153
Զուտ ակտիվներ / (պարտավորություններ)	67,930,667	(21,837,620)	(13,219,865)	32,873,182

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Վարկային ռիսկ (շարունակություն)**

2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ ոչ-SՁՀԿ երկրները հիմնականում ներկայացնում են Ռուսաստանը, Վրաստանը, Արգենտինան, Ուրուգվայը, Բահամները, Պանաման, Արաբական Միացյալ Էմիրությունները, Եգիպտոսը, Հնդկաստանը, Լիբանանը և Սիրիան:

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով դեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի: Ղեկավարությունը իրականացնում է նաև ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխկազմել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Խումբը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր դրամով պարտավորությունների 2%-ի, դրամով արտահայտված արտարժույթով պարտավորությունների 10%-ի և արտարժույթով պարտավորությունների 8%-ի չափով պահուստավորման գումար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես կապված սթրես գործոնները:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար վերջիններիս մարման ժամանակ, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խումբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ հարաբերակցությունները կազմել են՝

	<i>Սահմանային արժեք</i>	<i>2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %</i>	<i>2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %</i>
Ն2.1 – Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/Ընդհանուր ակտիվներ)	նվ.15%	30.35	26.22
Ն2.2 – Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	նվ.60%	94.73	88.58

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)***Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների*

Ստորև ներկայացվում է 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա: Այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար տե՛ս Ծանոթագրություն 34: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն, Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջանների ներդրումների պահանջների տեղեկատվության հիման վրա:

31 դեկտեմբերի 2020թ.						
<i>Ցպահանջ կամ միջև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	<i>Ընդամենը</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,312,028	–	2,274,548	–	78,389	6,664,965
Ածանցյալ պարտավորություններ	45,316	–	–	–	–	45,316
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	98,207,651	22,874,686	75,051,913	33,347,282	1,347,081	230,828,613
Այլ փոխառու միջոցներ	222,726	682,322	4,081,823	13,714,901	10,571,027	29,272,799
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	–	12,392,363	10,263,501	–	22,655,864
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	46,903	93,806	399,962	1,346,469	627,881	2,515,021
Ստորադաս փոխառություններ	–	794	24,765	392,823	–	418,382
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	102,834,624	23,651,608	94,225,374	59,064,976	12,624,378	292,400,960
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	21,431,400	–	–	–	–	21,431,400
31 դեկտեմբերի 2019թ.						
<i>Ցպահանջ կամ միջև մեկ ամիս</i>	<i>1-3 ամիս</i>	<i>3-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>5 տարուց ավելի</i>	<i>Ընդամենը</i>	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,589,797	631,017	1,636,123	–	71,955	6,928,892
Ածանցյալ պարտավորություններ	24,488	–	–	–	–	24,488
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,431,227	14,575,980	77,902,024	48,904,223	1,972,894	234,786,348
Այլ փոխառու միջոցներ	206,664	254,376	2,741,172	14,143,825	9,696,470	27,042,507
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	–	1,234,246	20,984,806	–	22,219,052
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	48,118	96,237	428,204	1,697,824	832,605	3,102,988
Ստորադաս փոխառություններ	–	–	396,371	6,638,099	–	7,034,470
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ	96,300,294	15,557,610	84,338,140	92,368,777	12,573,924	301,138,745
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	18,321,228	–	–	–	–	18,321,228

Ժամկետայնության վերլուծությունը չի արտացոլում ընթացիկ հաշիվների պատմական կայունությունը: Պատմականորեն դրանց մարումը տեղի է ունեցել ավելի երկար ժամանակահատվածում, քան ցույց է տրվում տվյալ աղյուսակում: Դրանց մնացորդները աղյուսակներում ընդգրկվում են միջև մեկ տարի ժամանակահատվածի գումարներում: Հաճախորդներից ներգրավված միջոցների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձի կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Շուկայական ռիսկ**

Շուկայական ռիսկը խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների՝ ներառյալ արտադրության փոխարժեքի և տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Խումբը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծության միջոցով:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ձեռքբացման չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է ժամանակաշրջանի զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հիման վրա, և զուտ առևտրային եկամտի վրա՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող առևտրային գործիքների հիման վրա: Կապիտալի զգայունությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2020 թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2020 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2020 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.10%	(26,244)	(1,389,308)
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	–	(41,699)
Եվրո	0.20%	–	(2,099)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2020 թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2020 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2020 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.1%	26,244	1,389,308
ԱՄՆ Դոլար	0.25%	–	10,425
Եվրո	0.20%	–	2,099

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2019 թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2019 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2019 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.00%	(26,123)	(697,754)
ԱՄՆ Դոլար	0.35%	–	(26,107)
Եվրո	0.15%	–	(715)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2019 թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2019 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2019 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.00%	26,123	697,754
ԱՄՆ Դոլար	0.35%	–	26,107
Եվրո	0.15%	–	715

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Արտարժույթի ռիսկ**

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Բանկի խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար:

Ստորև բերված աղյուսակներում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն ունի էական արժութային դիրքեր՝ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Բացասական գումարները արտացոլում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

<i>Արժույթ</i>	<i>31 դեկտեմբերի 2020թ.</i>		<i>31 դեկտեմբերի 2019թ.</i>	
	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>	<i>Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն %</i>	<i>Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա</i>
ԱՄՆ դոլար	5.0%	(150,351)	3.0%	(52,993)
ԱՄՆ դոլար	(5.0%)	150,351	(3.0%)	52,993
Եվրո	8.5%	(30,620)	6.5%	3,426
Եվրո	(8.5%)	30,620	(6.5%)	(3,426)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկերի կառավարման բարձրագույն մարմինը խմբի Վարչությունն է, որը պատասխանատու է գործառնական ռիսկերի վերահսկման նպատակով մեխանիզմների ստեղծման և զարգացման համար: Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ բերել ֆինանսական վնասներ: Խումբը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան ռեակցիայի միջոցով խումբը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ բաժանման, մուտքի թույլատվության, համադրման և հաստատման ընթացակարգեր, աշխատակազմի ուսուցում և գնահատում՝ այդ թվում ներքին աուդիտը:

Գործառնական ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է հստակ և փաստաթղթավորված կերպով նկարագրված բոլոր բիզնես գործընթացների, վերջիններիս գործունեությունը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի, բոլոր գործընթացների և գործառնությունների համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերի, խմբի կողմից իրականացվող ցանկացած գործարքի ընթացքում կրկնակի ստուգման սկզբունքի միջոցով: Գործառնական ռիսկի առավել արդիական տեսակների կառավարումը նկարագրված է ստորև:

Իրավական ռիսկ. խմբի բոլոր ստանդարտ պայմանագրերի օրինակելի ձևերը մշակվում են խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից համապատասխան ստորաբաժանման հետ համագործակցության միջոցով և հաստատվում են խմբի Վարչության կողմից: Խմբի առօրյա գործունեության ընթացքում խմբի և երրորդ անձանց հետ փոխհարաբերությունները կարգավորող ոչ ստանդարտ պայմանագրերի կիրառումը թույլատրվում է միայն այդ պայմանագրերի վերաբերյալ խմբի Իրավաբանական վարչության կողմից եզրակացության առկայության դեպքում:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) հետ առնչվող ռիսկերը կառավարվում են խմբում գործող ներքին իրավական ակտերի պահանջներին համապատասխան:

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**Գործառնական ռիսկ (շարունակություն)**

Գործընթացի ռիսկի զսպման մեխանիզմներ են՝

- ▶ բոլոր բիզնես գործընթացների կանոնակարգումը ներքին իրավական ակտերի միջոցով,
- ▶ խմբի ակտիվների և առավել կարևոր փաստաթղթերի (այդ թվում՝ վարկային պայմանագիր) ֆիզիկական պաշտպանվածությունը,
- ▶ սահմանաչափերի սահմանումը և պահպանումը,
- ▶ գույքի և գրառումների համատեղ պահպանումը,
- ▶ տվյալների գրանցամատյանների կիրառումը և արխիվացումը,
- ▶ գործողությունների գրանցման ժամանակ կրկնակի վերահսկողության համակարգի կիրառումը:

Ներքին աուդիտը պարբերաբար տալիս է խմբի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության և խմբի ռիսկերին համարժեք լինելու գնահատական և հսկողություն է իրականացնում խմբի գործունեության և գործառնական ռիսկերի նկատմամբ:

Խմբի՝ ստանդարտներին համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են խմբի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են խորհրդին:

31. Իրական արժեքի չափում**Իրական արժեքի չափման գործընթաց**

Խմբի խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ չգնանշվող առևտրային և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող արժեթղթերի համար, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ բռնագանձված ակտիվների համար:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ՝ անշարժ գույքի և բռնագանձված գույքի գնահատման համար: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է խմբի խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պասիվների արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխություն համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում իրական արժեքով չափվող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- ▶ Մակարդակ 1 – նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- ▶ Մակարդակ 2 – մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):
- ▶ Մակարդակ 3 – ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ**

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրական արժեքով, և վերլուծում է դրանք ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, որում իրական արժեքի չափումը դասակարգված է.

31 դեկտեմբերի 2020թ.					
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	–	–	208,686,430	208,686,430	229,595,621
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33,344,488	–	–	33,344,488	33,344,488
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	–	–	16,944,326	16,944,326	16,944,326
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	1,803,810	–	1,803,810	1,823,053
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	515,401	–	515,401	515,675
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	–	–	789,306	789,306	789,306
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	–	227,973,075	227,973,075	227,973,075
Այլ փոխառու միջոցներ	–	–	23,518,467	23,518,467	23,518,467
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	–	–	6,649,304	6,649,304	6,649,304
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	21,596,390	–	21,596,390	21,527,117
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	–	–	1,761,890	1,761,890	1,761,890
Ստորադաս փոխառություններ	–	–	366,607	366,607	366,607
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	908,275	908,275	908,275

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)**

<i>31 դեկտեմբերի 2019թ.</i>					
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը իրական արժեք</i>	<i>Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք</i>
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	–	–	205,844,297	205,844,297	226,444,991
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,540,737	–	–	43,540,737	43,540,737
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	–	–	20,549,255	20,549,255	20,549,255
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	1,713,412	–	1,713,412	1,679,960
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	–	–	674,647	674,647	674,647
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	–	–	222,172,144	222,172,144	222,172,144
Այլ փոխառու միջոցներ	–	–	21,177,406	21,177,406	21,177,406
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	–	–	6,913,474	6,913,474	6,913,474
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	19,960,982	–	19,960,982	19,920,288
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	–	–	2,066,563	2,066,563	2,066,563
Ստորադաս փոխառություններ	–	–	5,806,646	5,806,646	5,806,646
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	–	–	1,228,144	1,228,144	1,228,144

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Լողացող տոկոսադրույքով գործիքների իրական արժեքը սովորաբար դրանց հաշվեկշռային արժեքն է: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 3% մինչև 24% տարեկան (2019թ.՝ 3% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

<i>31 դեկտեմբերի 2020թ.</i>			
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ			
Առևտրային արժեթղթեր	–	879,049	879,049
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	–	3,651	3,651
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	33,725,329	33,725,329
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	2,666,326	2,666,326
Ընդամենը	–	37,274,355	37,274,355
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	45,315	45,315
Ընդամենը	–	45,315	45,315
Զուտ իրական արժեք	–	37,229,040	37,229,040

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

	31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	<i>Մակարդակ 1</i>	<i>Մակարդակ 2</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ֆինանսական ակտիվներ			
Առևտրային արժեթղթեր	–	646,487	646,487
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	–	18,646,258	18,646,258
Ընդամենը	–	19,292,745	19,292,745
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	24,488	24,488
Ընդամենը	–	24,488	24,488
Զուտ իրական արժեք	–	19,268,257	19,268,257

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմները չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հող և շենքեր	4,986,047	4,986,047
Ընդամենը	4,986,047	4,986,047
	31 դեկտեմբերի 2019թ.	
	<i>Մակարդակ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հող և շենքեր	5,177,297	5,177,297
Ընդամենը	5,177,297	5,177,297

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

Երրորդ մակարդակում դասակարգված խմբի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատումը հիմնված է էական ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների շարժը կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ	Հող և շենքեր	Ընդամենը
Մնացորդը 2020 հունվարի 1-ի դրությամբ	5,177,297	5,177,297
Ձեռքբերումներ	4,878	4,878
Օտարում	–	–
Մաշվածության գծով ծախս	(196,128)	(196,128)
Զուտ իրական արժեքը 2020թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,986,047	4,986,047
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ	Հող և շենքեր	Ընդամենը
Մնացորդը 2019 հունվարի 1-ի դրությամբ	4,614,029	4,614,029
Ձեռքբերումներ	85,821	85,821
Օտարում	–	–
Վերագնահատում	678,391	678,391
Մաշվածության գծով ծախս	(200,944)	(200,944)
Զուտ իրական արժեքը 2019թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,177,297	5,177,297

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում (շարունակություն)**

Խմբի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

Գնահատումը իրականացվել է՝ կիրառելով համեմատական և եկամտային մեթոդները, որոնք արտացոլում են նմանատիպ գույքերի վերջին շուկայական գործարքների գները և ներառում են վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումներ, այդ թվում հողամասի չափը, գտնվելու վայրը, գրավադրումը, ներկայիս օգտագործումը:

Հողը և շենքերը վերագնահատվել են 2019թ.-ի ընթացքում: Հողը և շենքերը նախկինում վերագնահատվել էին 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին:

Նշանակալի չդիտարկվող ելակետային տվյալը վերոնշյալ գույքին հատուկ գործոնների ճշգրտումն է: Այս ճշգրտումների ծավալն ու ուղղությունը կախված է դիտարկվող շուկայում նմանատիպ գույքի գործարքների քանակից և բնույթից, որոնք կիրառվում են որպես գնահատման մեկնարկային կետ: Չնայած նրան, որ այս ելակետային տվյալը սուբյեկտիվ դատողություն է, ղեկավարությունը գտնում է, որ ողջամտորեն հնարավոր այլընտրանքային ենթադրությունները էական ազդեցություն չեն ունենա ընդհանուր գնահատման վրա:

Հետևյալ աղյուսակն ամփոփում է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում դասակարգված Խմբի հողերի և շենքերի իրական արժեքի չափման զգայունությունը ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների փոփոխությունների նկատմամբ:

**Ոչ դիտարկելի
եկետային
տվյալներ**

	<i>Միջակայքը</i>	<i>Զգայունության նկարագրությունը</i>
Կապիտալացման դրույքաչափ	6.41%-7.12%	Կապիտալացման դրույքաչափի 0.71% նվազումը կհանգեցնի Խմբի հողերի և շինությունների իրական արժեքի նվազման 517,730 հազար ՀՀ դրամով

32. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և որպես գրավ պահվող կամ տրամադրված ակտիվներ**Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ չեն ապաճանաչվում***Հետգնման պայմանագրեր*

Հետգնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը եկել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետգնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը ունեցել է 3,182,001 հազար ՀՀ դրամի չափով հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթեր, որոնք դասակարգված են որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով և ամորտիզացված արժեքով չափվող (2019թ.՝ չի ունեցել):

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը ունեցել է 3,074,106 հազար ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքի չափով համապատասխան պարտավորություններ, որոնք արտացոլված են այդպիսի գործարքների գծով ստացված դրամական միջոցների դիմաց և ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, որպես «Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ» (2019թ. չի ունեցել):

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբած հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբած հաշվետվությունում:

31 դեկտեմբերի 2020թ.	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ գումար
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	641,242	–	641,242	–	(641,242)	–
Հաճախորդներին տրված վարկեր – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	11,874,388	–	11,874,388	–	(11,874,388)	–
Ընդամենը	12,515,630	–	12,515,630	–	(12,515,630)	–
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ – հետգնման պայմանագրեր	3,074,106	–	3,074,106	(3,074,106)	–	–
Ընդամենը	3,074,106	–	3,074,106	(3,074,106)	–	–

31 դեկտեմբերի 2019թ.	Ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ գումար
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ստացված ոչ դրամական ապահովում	Զուտ գումար
Ֆինանսական ակտիվներ						
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,054,369	–	3,054,369	–	(3,054,369)	–
Հաճախորդներին տրված վարկեր – հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	7,066,707	–	7,066,707	–	(7,066,707)	–
Ընդամենը	10,121,076	–	10,121,076	–	(10,121,076)	–

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ակտիվները և պարտավորությունները՝ իրենց սպասվելիք մարման ժամկետների կտրվածքով: Խմբի պայմանագրային չգեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 30-ում:

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33,344,488	–	33,344,488	43,540,737	–	43,540,737
Առևտրային արժեթղթեր	7,450	871,599	879,049	369,970	276,517	646,487
Ածանցյալ ակտիվներ	3,651	–	3,651	–	–	–
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	13,681,227	3,263,099	16,944,326	19,089,874	1,459,381	20,549,255
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	88,412,292	141,183,329	229,595,621	74,908,492	151,536,499	226,444,991
Ներդրումային արժեթղթեր	5,350,485	30,197,897	35,548,382	1,918,772	18,407,446	20,326,218
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	552,526	2,629,475	3,182,001	–	–	–
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	–	8,605,113	8,605,113	–	9,479,389	9,479,389
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	330,808	330,808	–	337,260	337,260
Բռնագանձված ակտիվներ	1,693,043	–	1,693,043	2,023,928	–	2,023,928
Ընթացիկ ակտիվներ շահութահարկի գծով	216,837	–	216,837	–	–	–
Այլ ակտիվներ	2,052,429	41,166	2,093,595	2,245,113	35,147	2,280,260
Ընդամենը	145,314,428	187,122,486	332,436,914	144,096,886	181,531,639	325,628,525
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	6,570,915	78,389	6,649,304	6,841,519	71,955	6,913,474
Ածանցյալ պարտավորություններ	45,315	–	45,315	24,488	–	24,488
Պարտավորություններ հաճախորդներին նկատմամբ	194,120,418	33,852,657	227,973,075	177,677,805	44,494,339	222,172,144
Այլ փոխառու միջոցներ	3,742,504	19,775,963	23,518,467	2,020,552	19,156,854	21,177,406
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	11,688,267	9,838,850	21,527,117	241,488	19,678,800	19,920,288
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	349,023	1,412,867	1,761,890	351,902	1,714,661	2,066,563
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	–	–	–	644,892	–	644,892
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	–	915,029	915,029	–	947,921	947,921
Այլ պարտավորություններ	1,114,692	18,739	1,133,431	1,638,611	21,164	1,659,775
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունների գծով պահուստ	230,632	–	230,632	53,620	–	53,620
Ստորադաս փոխառություններ	794	365,813	366,607	2,276	5,804,370	5,806,646
Ընդամենը	217,862,560	66,258,307	284,120,867	189,497,153	91,890,064	281,387,217
Զուտ դիրք	(72,548,132)	120,864,179	48,316,047	(45,400,267)	89,641,575	44,241,308

Վերը ներկայացված աղյուսակում առկա մարման վերլուծությունը չի արտացոլում ժամկետային ավանդների, պատմական վարքագիծը և փաստացի մարումների ծավալը: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջաններում ավանդները պահանջելու պատմական վիճակագրության հիման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

34. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս արժեթղթերի անմիջապես իրացվելիության պայմաններում ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը 2020թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումների բարձր իրացվելի մասը՝ բացառությամբ կապիտալի գործիքների, ներառված են «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս» ժամանակահատվածում: Խմբի դեկավարությունը կարծում է, որ դրանք բարձր իրացվելի ակտիվներ են, որոնք կարող են վաճառվել պահանջի դեպքում՝ ֆինանսական պարտավորությունների դրամական միջոցների արտահոսքի պահանջները բավարարելու համար: Ամորտիզացված արժեքով արժեթղթերը, պետական արժեթղթերը դասակարգված են որպես «Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս» ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով հետգնման պայմանագրերի հասանելիությունը:

	31 դեկտեմբերի 2020թ.								
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 -ից 12 ամիս	Ընդամենը 12 ամսից քիչ ժամկետով	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը 12 ամսից ավել ժամկետով	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	33,344,488	-	-	33,344,488	-	-	-	-	33,344,488
Առևտրային արժեթղթեր	580,170	-	7,450	587,620	-	291,429	291,429	-	879,049
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,651	-	-	3,651	-	-	-	-	3,651
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,694,574	-	5,038	1,699,612	418,041	-	418,041	14,826,673	16,944,326
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	5,038,106	31,418,638	51,955,548	88,412,292	85,575,815	55,607,514	141,183,329	-	229,595,621
Ներդրումային արժեթղթեր	29,121,911	40,624	1,519,297	30,681,832	4,731,720	54,275	4,785,995	80,555	35,548,382
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթեր	417,497	-	135,029	552,526	2,629,475	-	2,629,475	-	3,182,001
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	8,605,113	8,605,113
Ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	330,808	330,808
Բռնագանձված ակտիվներ	-	-	1,693,043	1,693,043	-	-	-	-	1,693,043
Ընթացիկ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Հաշիւթախարկի գծով	-	-	216,837	216,837	-	-	-	-	216,837
Այլ ակտիվներ	1,617,428	154,692	280,309	2,052,429	31,538	7,763	39,301	1,865	2,093,595
Ընդամենը ակտիվներ	71,817,825	31,613,954	55,812,551	159,244,330	93,386,589	55,960,981	149,347,570	23,845,014	332,436,914
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,312,028	-	2,258,887	6,570,915	-	-	-	78,389	6,649,304
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	45,315	-	-	45,315	-	-	-	-	45,315
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	98,178,864	22,694,918	73,246,636	194,120,418	32,556,075	1,296,582	33,852,657	-	227,973,075
Այլ փոխառու միջոցներ	198,633	552,251	2,991,620	3,742,504	10,393,230	9,382,733	19,775,963	-	23,518,467
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	11,688,267	11,688,267	9,838,850	-	9,838,850	-	21,527,117
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	29,827	61,724	257,472	349,023	844,581	568,286	1,412,867	-	1,761,890
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	915,029	-	915,029	-	915,029
Այլ պարտավորություններ	203,386	70,674	840,632	1,114,692	-	18,739	18,739	-	1,133,431
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունների գծով պահուստ	230,632	-	-	230,632	-	-	-	-	230,632
Ստորադաս փոխառություններ	-	794	-	794	365,813	-	365,813	-	366,607
Ընդամենը պարտավորություններ	103,198,685	23,380,361	91,283,514	217,862,560	54,913,578	11,266,340	66,179,918	78,389	284,120,867
Զուտ դիրք	(31,380,860)	8,233,593	(35,470,963)	(58,618,230)	38,473,011	44,694,641	83,167,652	23,766,625	48,316,047
Կուտակված ձեռքվածք	(31,380,860)	(23,147,267)	(58,618,230)		(20,145,219)	24,549,422			

(հազար ՀՀ դրամ)

**34. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն
(շարունակություն)**

	31 դեկտեմբերի 2019թ.								
	Ցախհանց և միջին 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Ընդամենը 12 ամիսից քիչ ժամկետով	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը 12 ամիսից ավել ժամկետով	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	43,540,737	–	–	43,540,737	–	–	–	–	43,540,737
Առևտրային արժեթղթեր	364,095	–	5,875	369,970	276,517	–	276,517	–	646,487
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9,202,641	1,075,235	–	10,277,876	–	–	–	10,271,379	20,549,255
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	7,408,119	14,493,081	53,007,292	74,908,492	95,194,293	56,342,206	151,536,499	–	226,444,991
Ներդրումային արժեթղթեր	15,160,984	55,794	1,019,201	16,235,979	4,027,112	–	4,027,112	63,127	20,326,218
Հիմնական միջոցներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	–	–	–	–	–	–	–	9,479,389	9,479,389
Ոչ նյութական ակտիվներ	–	–	–	–	–	–	–	337,260	337,260
Բռնագանձված ակտիվներ	–	–	2,023,928	2,023,928	–	–	–	–	2,023,928
Այլ ակտիվներ	1,852,042	45,596	347,475	2,245,113	7,650	25,632	33,282	1,865	2,280,260
Ընդամենը ակտիվներ	77,528,618	15,669,706	56,403,771	149,602,095	99,505,572	56,367,838	155,873,410	20,153,020	325,628,525
Պարտավորություններ									
Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ	4,588,378	629,523	1,623,618	6,841,519	–	–	–	71,955	6,913,474
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	24,488	–	–	24,488	–	–	–	–	24,488
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,166,853	13,760,663	72,750,289	177,677,805	43,395,690	1,098,649	44,494,339	–	222,172,144
Այլ փոխառու միջոցներ	184,558	125,858	1,710,136	2,020,552	10,729,411	8,427,443	19,156,854	–	21,177,406
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	–	241,488	241,488	19,678,800	–	19,678,800	–	19,920,288
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	28,686	59,016	264,200	351,902	1,051,465	663,196	1,714,661	–	2,066,563
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	–	–	644,892	644,892	–	–	–	–	644,892
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	–	–	–	–	947,921	–	947,921	–	947,921
Այլ պարտավորություններ	105,139	245,031	1,288,441	1,638,611	–	21,164	21,164	–	1,659,775
Պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունների գծով պահուստ	53,620	–	–	53,620	–	–	–	–	53,620
Ստորադաս փոխառություններ	–	–	2,276	2,276	5,804,370	–	5,804,370	–	5,806,646
Ընդամենը պարտավորություններ	96,151,722	14,820,091	78,525,340	189,497,153	81,607,657	10,210,452	91,818,109	71,955	281,387,217
Զուտ դիրք	(18,623,104)	849,615	(22,121,569)	(39,895,058)	17,897,915	46,157,386	64,055,301	20,081,065	44,241,308
Կուտակված ձեռքվածք	(18,623,104)	(17,773,489)	(39,895,058)		(21,997,143)	24,160,243			

35. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա մայր կազմակերպությունը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները: Խմբի վերջնական վերահսկող է հանդիսանում արգենտինացի գործարար Է. Էռնեսկյանը:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտը և ծախսը հետևյալն են.

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Կապակցված կողմերի հետ գործառնությունների գծով մնացորդները ներկայացված են ստորև.

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը հետևյալն են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.			31 դեկտեմբերի 2019թ.		
	Մայր կազմակեր- պություն	Ընդհանուր հսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Մայր կազմակեր- պություն	Ընդհանուր հսկողության տակ գտնվող ընկերություններ	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Ֆինանսական փձակի մասին համախմբված հաշվետվություն						
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ						
Վարկերի մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ, համախառն	24	33,701,291	535,768	7,336	21,837,300	600,766
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	2,565	20,831,372	890,583	111,602	20,793,012	675,549
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,461)	(16,054,140)	(961,372)	(118,914)	(8,929,021)	(740,547)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, համախառն	128	38,478,523	464,979	24	33,701,291	535,768
Հանած՝ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ	(2)	(84,329)	(5,016)	–	(24,671)	(503)
Վարկերի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, զուտ	126	38,394,194	459,963	24	33,676,620	535,265
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ						
Ավանդների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	682,507	58,228,472	285,990	213,839	46,019,356	564,144
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	515,044	147,307,774	4,008,104	1,489,880	610,641,018	3,180,100
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(923,719)	(149,188,048)	(2,991,477)	(1,021,212)	(598,431,902)	(3,458,254)
Ավանդների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	273,832	56,348,198	1,302,617	682,507	58,228,472	285,990
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ – ստորադաս փոխառություններ						
Ստորադաս փոխառությունների մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	–	5,806,646	–	–	5,852,819	–
Ստորադաս փոխառության մարումներ	–	(5,599,452)	–	–	–	–
Արտարժույթի վերազնահատումից զուտ արդյունք	–	163,093	–	–	(48,885)	–
Այլ շարժեր	–	(3,680)	–	–	2,712	–
Ստորադաս փոխառությունների մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	–	366,607	–	–	5,806,646	–
Ֆինանսական փձակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չձանաչված հոդվածներ						
Տրամադրված երաշխիքներ	–	–	42,056	–	188,042	26,863
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն						
Տոկոսային եկամուտ	–	2,964,535	29,661	–	2,271,369	34,727
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	99	18,981	648	93	34,874	852
Այլ եկամուտ	657	85,104	2,154	1,855	85,874	748
Տոկոսային ծախս	(6,378)	(2,180,496)	(74,165)	(2,176)	(2,321,838)	(23,087)
Արժեզրկումից կորուստների գծով ծախս	(2)	(59,654)	(4,516)	80	68,145	1,591
Այլ ծախսեր	–	(20,814)	(33,202)	–	(45,132)	(32,661)

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	699,366	662,492
Ընդամենը առանցքային կառավարչական անձնակազմի փոխհատուցում	699,366	662,492

(հազար ՀՀ դրամ)

36. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	Ծան.	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Այլ փոխառու միջոցներ	Ստորադաս փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորությու- ններ	Ֆինանսավորման գործունեությունից ընդամենը պարտավորու- թյուններ
Հաշվեկշռային արժեք 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18, 20, 21	16,653,444	15,684,413	5,852,819	–	38,190,676
ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցություն		–	–	–	2,239,693	2,239,693
Թողարկումից մուտքեր		14,211,537	8,141,849	–	–	22,353,386
Մարումներ		(10,818,447)	(2,701,526)	–	(317,280)	(13,837,253)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(157,540)	16,474	(48,885)	–	(189,951)
Այլ		31,294	36,196	2,712	144,150	214,352
Հաշվեկշռային արժեք 2019 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18, 20, 21	19,920,288	21,177,406	5,806,646	2,066,563	48,970,903
Թողարկումից մուտքեր		–	4,985,907	–	–	4,985,907
Մարումներ		–	(2,887,004)	(5,599,452)	(346,644)	(8,833,100)
Արտարժույթային փոխարկումներ		1,591,500	235,172	164,207	–	1,990,879
Այլ		15,329	6,986	(4,794)	41,971	59,492
Հաշվեկշռային արժեք 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18, 20, 21	21,527,117	23,518,467	366,607	1,761,890	47,174,081

«Այլ» տողում ներառված են նոր ձևավորված վարձակալության գծով պարտավորությունները և անկանխիկ շարժում հանդիսացող վարձակալության վերանայումները: Այն նաև ներառում է թողարկված պարտքային արժեթղթերի, այլ փոխառու միջոցների, ստորադաս փոխառությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Խումբը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

37. Կապիտալի համարժեքություն

Խումբն ակտիվորեն կառավարում է կապիտալը իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու նպատակով: Խմբի կապիտալի համարժեքությունը վերահսկվում է՝ կիրառելով Բազելյան համաձայնագրով սահմանված կապիտալի գծով սկզբունքներն ու ցուցանիշները և Բանկի վերահսկման նպատակով ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Բանկն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

37. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Խումբը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը, ինչպես նաև հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը (Ն1.1 և Ն1.2 կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները) բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ն1.1 և Ն1.2 ցուցանիշները կազմել են համապատասխանաբար 9% և 12%, և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ն1.2 ցուցանիշը կազմել է 12%: 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
1-ին դասի կապիտալ	45,195,850	39,894,182
2-րդ դասի կապիտալ	3,146,829	7,759,930
Ընդհանուր կապիտալ	48,342,679	47,654,112
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	297,766,483	288,388,820
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	16.24%	16.52%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման համաձայն:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խումբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները: